

ACADEMIA R.P.R

LABORATORUL-FOTO

Secția

MICRO-FILM

HEXASTICHON
IN ARMA SE-
RENISSIMI PRINCIPIS ET DO-
mini, Domini IOANNIS Secundi, DEI
gratia Electi Regis Hungariæ, Dal-
matix, Croatiæ, & cæt.

HIC IANI memoranda patent Insignia Regis,
Sospite quo dulcis Patria sospes erit.

Munoceros, Leo, Luna, Lupus, Crux, Ales, & An-
Inelyta nã priscę sunt monimēta domus. (guis,

Stemmata Pannonię simul nũc & auita Patronũ
Cum Sauro Tytius, Drauis & Ister habent.

ÉS AIASNA C LI. Rében.

Az én igemet a te szadban helhestetem hogy plan-
taliat az égeket es fundaliat az földet.

AZ Atia Isten szol a Propheta által es iouen-
döt mód az ő Fiarol, Incha igaznac neha kar-
ianac neuefuen ötet, meg ielentuen hogy köffel-
get, es az ő üduefitőie elindult ezt monduan ő fe-
lőle az en igemet helhestetem az te szadban hog
plantaliat &c. mely igeckel meg ielenti hog vy e-
gecnec es földnec teremőie legén a Christus te-
uellegnec hat azoc kic nem esmeric a Christus te-
rētöt a teremőtől lenni es az ég vrnac kinec al-
tala mindenec vadnac a szent Palnac irasa szrint
kinec általa mindenec menyben es földcn terem-
tetuen vadnac es az Antichristussal egyetembe
valiac az ő teremő Istēnec léni allatiabā ki az A-
tia hittünknek aga ellen hišec ég Istenben mindē-
hato Atiabā menyec földnec teremteiebē, auag
semelyeben masnacholot egy az mennec
földnec teremőie az Atia Isten. Esai.

45. Matt. 11. Luc. 10.

ELSŐ RÉSZE.

IGYGYŰ AZ CHRIS-
tusnac ez az ő Apostolynac tu-
domania, mely mi előnkbe egy
Istent ad, kitől mindenecvadnac:
Es egy Vr Iesus Christust ki által
mindenecvadnac. Annac vtanna egy meg fen-
telő Lelket, egy Ania fentegy hazat, egy hitet, egy
keresztléget, es Vnac eg igaz vaczoraia. Semmi
ninczen ebben ez tudományban valami kettős
auagy duplas, es változando dolog, auagy pedig
külömb külömb értelmő. Annak okáért mikor
látta az Antichristus hogy az Istennec erős es i-
géz igeit tellesléggel el nem ronthatná, auagy va-
lamit abból si nem törölhetne, illien okossággal
indula el az ő dolgaba hogy mindenkoron iob ér-
telmenec auagy magyarázatnac sine alatt, többet
többet kezdé hozzá adni az egygyű tudom. ához,
hogy így az eretnők ekis könnyeben meg győzet-
tesse nec, es ekeppen lassan lassan meg homalio sit-
nen az Istennec igeith fel kezdé építeni, az ő kü-
lömb külömb fele kőből es mészből rakott Babi-
lonánac torniat, mely épüléfnec minden rendith

E L S Ő R E S Z E.

Ép példakal itt meg mutatunc te neked.

Semmi ninczen az egez deréc fent irasban vilagosb es niluabban valo tudomány, mint az ég Istenről valo tudomány, mely Istent mindenkor az iras az mi vrunc Iesus Christusnac, fent Attianac mond lenni, ki mindenek nec teremtoie, es ki leg előfőr Adamnac, annakutanna Abrahamnac, es egiéb Patriarchaknac igérte az ő fiat, az Messiaft, kit Abrahamnac, Davidnac, es affoniatlatnac maguanac nevezett, Es ez okaert akart Abrahamnac, Isaaknac es az attiaknac Istenenec hiuattatni. Annakutanna pediglen hog ki hozza az ő népét Aegiptusbol, ez ő is tetemenyről vy titulust, vy neuet, von maganac ezt monduan. En vagyok a te Vrad Istened, ki ki hoztalac tégedet Aegiptus földéből. De végezetre el boczátuan az ő fent Fiat é vilagra az vy Testamentumbā mind az Iesus Christus Attianac nevével akara hiuattatni. Az Antichristus pedig ezt el nem ronthatanem ő magatul az regi Sophistak által többet tön hozza, az ég Istent három femelynec monduan, ki azért egy allat legyen, de meg valasztuan a femelieket az alattul, es hogy az három femely az egy Istenben legyen, auag az ég Isten az három femely-

ELSŐ RÉSZE.

semelyben. Es efféle loc foldozásokkal rellisleg-
gel el fordítatott az Apostoloknak egygyű tudománya, es meg homaliosítatott az egy ő magától való felséges Isten az Iesus Christu-nak szent Attia, ki mint ezideig ez vilagtól nem igaz Isten nec itéltetethlenni. Még pedig annak felette oly fur sáuarral halolta be mind az egez szent irast, hogy senkitől igazan meg ne értetteflec.

De mind az által az ő maga Babilonatis vgy őfue sarta sáuarta, hogy senki es ideig ki nem felhetett belőle, valami jó értelem szerént, miért hog három es egy Istenbe tanított hog higyene az emberec, de illien rendel azért, hogy mik eppé az Isten allattiban nem három: Azonk eppen semelyben nem egy legyen. Es noha az egy Isten legyen az egy allattban, neha az allatt az egy Istenben, neha az három semely az Istenben, neha pedig az egy Isten legyen az három semelyben. Es hog az Attia, sem az szent Haromság sem az Fiu, sem a szent Lelec, es hogy az allat sem harmas, De azért az egy Isten, szent haromság es egy allatt legyen.

De né hog efféle fgle teuelygess, valaki meg gret-
hetne, de még elő sem samlalhatna egnéhany ideig. A szent iras nem két Christust mutat mi nekunc,

ELSO RESZE.

hanem eget, mely az aſoniallatnac igertetett ma-
gua, mely a ſent Lelektől fogantatott, ſüz Maria-
tol ſületett, es mi erettunc meg holt, es ki az Iſten
között es mi közöttunc czac egy igaz közbeiaro le-
gyen.

De ez ellen az Antichriſtus, az igaz irast hatra-
vetuén, máſt hozott be az Ania ſentegyhazban,
kiról azt mondotta, hogy két terméſetből fogan-
tatott, auagy az két terméſet özue eggyeffult, An-
nacfelette két ſületéſtis czinalt, merth emberſege
ſerént (vömond) czac idő ſerént ſületett de Iſten-
ſege ſerént öröktülfogua volt, Innet faragta az i-
dő ſerént valo ſüz Mariatol ſületett Chriſtusnac,
es az öröcké valonac megteſteſuléſet, es ezek nec
egybe valo czárlafokat, auagá két terméſet nec tu-
laidonſaganac együe valo elegiteſet, auag pedig e-
gyk nec a maſickal valo közleſet, Communicatio
idionapumnac neuezte, mely mind az egez ſent
irafnac nagy veſedelmes homalióſſagot hozott.
Ebből jöth be az két Chriſtus, mely nec egic ſem-
volt igaz, mely nec egic oly volt, ki a maſickban la-
kozott, az az, Iſten az emberſegben, es ennek egic
közbeiaro, de a maſicnem az volt. Ennek egic ne-
ha az Iſtenhez egienlő volt, neha pedig nem volt
egyenlő :

Nota in d. ex ſophiſtica ratiocinatione

ELSŐ RÉSZE.

egyenlő: hanem ugyan azon egy Isten volt az Atiaual, de azért nem más attól, Egic senuedett es megholt, a masic sem senuedett sem meg nēholt. Egic neuekedett bölcsésggébē es ideiben. Toaba chezett, sominhozott, faradott, A masic pedig nē neuekedett, sem ideiben, sem bölcsésggébē, mert öröcke valo Isten volt, es nem neuekedhetett, nē faradhatott, nem chezhetett, es semmi niomorusagot nem viselhetett. Egic mindeneket az ő Atiatól vött, Az masic miért hogy azon Isten volt az Atiaual, semmit nem vött tőle.

Effle főc heiaba valo homaliosagockal kirekeztette az Antichristus az ania senugyhazbol es az hiuek nec fiuekből az igaz Christust, (kiról az igeretec löttene) es aki felől az Prophetac vgy mint el iöuendöröl soltanac, es az Euangelistac vgy mint el iöttről irtanac, es kit az Attia Isten az egből aianlott mi nekünc mint serelmes fiat, ezo kaert hogy senki abban ne ketelkedne. De imlatod mikeppen fedezte volt be azt az Antichristus az ő palastiaual ez vilagon mind ez ideig. Mert mikeppen az egy atia Istenec el rontasabā alnakfagos tanaczial elt, nem azt monduan igaz Istenec lenny, hanem az egy allatot: Azonkep-

ELSŐ RÉSZ.

pen az ſűz Mariától ſűletett Chriſtusbanis allatot formalt, melliet Iſten Fianac nevezett, es illien módon az egy igaz Iſtentől, es az vr Ieſus Chriſtustól el fordította az embereknek elmeieket. Mert az Atiabol es Fiabol, ſemelieket nagy valami all orczakat czynalt, Azokbā allatokat helyheztetett, es azoknac egiketh Iſtennec mondotta lenni maſikat Iſten Fianac, es effelec mind czac ſemſen veſtécsec, kikről az ſenth iras ſohol nem emlekezic.

○ Touaba ezektől külömb allatonac mondotta az Chriſtust, kit valami igék nec ſuttogáſſával az kenierből formalt es változtatott, es ezt ſüntelen paranczolta imattatni minden nepektől. Ennec vtanna hogy az igaz kőzbeiaro Chriſtust el vezthesse, ſoc meniei kőzbeiariokat es földi eſedezőket hozott be, hogy effele teremtet allatoc által adafféc az bűnök nec boczanattia es az öróc élet, Maga ez egyebec által ſoha nem lehet, hanem czac az egy ſűz Mariától ſűletettet Chriſtus által.

Végezetre, minekutanna, az Iſtenek nec háromlagoc, az egy allatu három ſemeliec, öröcké valoc, es egyenlő Iſtenſeguec, az Antichriſtustul ho-

ELSŐ RÉSZ.

tul hozattattanac az Ania fentegyhazi, nem volt oztanigen nag czoda tob Christust tob Mes-
fiast, tob keresztesget, tob Vr vaczoraiat, tob fent-
segeket, es tob vtakat tettetni az öröc eletre am-
mint ide hatra rend ferent meghalod.

Nem czoda azért ezis, hogy ha mostan a Chris-
tusnac enny koporsobol valo fel tamadasaban
söc lelki föld indulasoc vadnac, kiualtképpen ho-
lott enni fegyveres vitezec örizic az Christusth
hogy fel ne tamadhassan az Antichristusnac lelki
koporsobol, mert miképpen az ö testi fel tamada-
saban meg indult a föld, es meg repedestene az
kösiklac: Azonképpen mostanis, mikor a Chri-
stus lelekben az ö hitelben fel tamad, meg kell é-
vilagnac azon fendölni.)

Innet lön Lutther Martonnac enny söc mun- Lut
kaia az Christus koporsoinac fel nitasaban, mi-
koron rontany kezde a söc buczut, purgatorio-
mot, fentelö vizet, a miset, es mind az egyeb fele
söc karonlatokat. melyben az öröc élet nec meg-
nierese helyheztetic vala.

Innet lön Zuingliusnakis az Vr vaczoraiaban Zu
a testes kenierből valo nehez kifelles, azonkep-
pen (mi nekunkis, kic immar ki akarunc menni
a meliec

ELSŐ RÉSZ E.

Ameliec koporsokból, tudni illic az állatból, sem-
meliekből, két fele természetekből, ezek nec örö-
keualóságokból es egyenlőségekből, mind ezek-
nec okáert meg kell indultatni ez vilagnac, hogy
az papi fejedelmektől el hitettetett, es fogadott
fegyueres vitezec, valami kiczin ideig fel ne hag-
gyac az Christust tamadni, ki azért mind az által
mindé Phariszusoknak es mind ez egész vilagnac
ellenec nagy erőssen es diczősegessen feltamad, kit
ennec vtanna nem kell, sem az Antichristusnac,
sem a szerzetes Sidoknac gyülekezetekben keres-
ni, hanem az Poganoknak Galileiaban, az hol ve-
sic es hirdetetic az Istenec igcit.

De lassuc meg mit czélekedett legyen az Anti-
christus a sents irásban, mely chac a sents Lelkek-
től irattatott meg, es az Ania sents egyhaznac vgy
hagyatatott, hogy czac annac higgyen, es ő magat
azzal vigasztallia, hátra vetuen minden teikeket
es tanító mestereket, kik ennec ellenec vadnac,
mely irásban valo tudomannal a ki egyebet hir-
detend, atkozott legyen, a mint sents Palmongya
Galat. 1.

Az Antichristus pedig mint ha ez tudomanth
megakarna erőssegeben tartani, hogmár nagj ob
vilagos-

ELSŐ RÉSZ.

Magasságnac okáerth, hozza ada a Sophistacat,
Conciliomokat, azokban való vegezéseket, es e-
gyeb fele foc emberi szerzések, kikkel az igaz i-
rásnac méltóságat meg homaliosítá. Es mikor
egy igazágnac lelke legyen, ki az Christust dicző
iti, magastallia, ki semmit nem tanit egyebet ha-
nem csak a mit az Christus meg mondót, (mert
az őueből veszi). Az Antichristus ez ellen mas lel-
ket hozott be, ki külömbet tanit az Christusnal,
mely hamisságnac lelkevel az Christus lelket ki-
pelengereste az Aniaszentegyhazbol.

Ammi hitünk nec agairolis pedig, egy igaz A-
postoli Credonc volt mi nekünk, melyben az hit
nec sommaia az egész sēnt irasbol rövideden, es
sēp rendel meg volt irattátuan. Ennek okáerth
hog minden egygyűkerestien ember meg tanol-
tán esibe vehesse, es meg lassá mit kellien hinni
es mit megvetni, holott semmi emlékezett nin-
ezen, sem az állatrol, sem abban való semglikekről
sem pedig az hannis Christusrol, hanem a keres-
tien ember nec mind ez vilagi életre, s mind az
mas vilagira sēp vigasztalásoc vadnac.

Ezt iollehet az Antichristus telliesseggel ki né-
sakasthatta az Aniaszentegyhazbol, de mas hit-

ELSŐ RÉSZE.

Uy
a mag
van
ist
Credum

dec vallását, es mas Credokat foldozott ehez, tud
ni illic, Nicenumbeli Conciliumnac es Athanasi
us Pispék nec Credoia, melyben az egy es három
Istenről bőszeggel irt, es ezt monta, hogy valaki
iduezülni akar, ezt el higye. Efféle foldozásokkal
fel fordította az egygyü Apostoli hitet es hamissa
tötte. Touabba az bün nec meg boczanattia-
rol valo tudomanis, igaz, es változafnelkülva
lo volt, az Apostoloc irasaban, mely arra tani-
tott, hog az bün nec boczanattiat, a meg igazulast
czac a közbeiaro Iesus Christusba valo hit által
nierünc meg. Melliet az Antichristus vgy meg rö-
tott volt, hogy nag eretnek ség nec itélte lenni, hog
ha valaki az ő őzue furt páuart emberi ferzesé-
nec kiuöle varta volna az iduesseget, az az a bu-
czu es mise kiuöl, sugo gyonas, fentelt viz, es egiéb
féle baluaniozasoc kiuöl, es czac ezek nec ellene
mondasaért karhoštatta Luter Martont. Azon-
keppé minket is nag kialtással es fidalommal kar-
hoztat, az egy Atia Isten nec, es a meg fešult Iesus
Christusnac vallasaért, Annakfelette eretnek ek-
nec itél, hogy nem akarunc immar hinni az allat
ban, femelyben, terméšetekben, meg testefülef-
ben, es egyebféle fem feny vesztekekben commu-
nicatio

ELSŐ RESZE.

nicatio idiomatumban, Relatiokban, Notio-
calitasban, kiben ő paranczol hogy higyné.
De ha ezec bukfegelec az idueffegre, bezzeg so-
ha egy fegeny parazt keresztien sem iduezül,
mert ő soha ezeket meg nem tanolhattya eltébé.

Ennec vtanna mi nekünec az Christus az ő i-
gaz Euangeliomakā két iegiet két peczétet adott,
tudni illic, az keresztseget es az Vrnac vaczoriait dno
fo
es ennec minden formaiat, minden rendét képen
előnkbe atta, hogy vgy elliünec véle, a mint ő pa-
ranczolta. De az Antichristus az ő focpepeczlefe
uel vgy el rontotta, es mind ez vilaggal vgy el hi-
tette hogy valaki az ő ferzesit hatra vetuen, az
Christustol hagyott modott es rendet meg akar-
ia tartany, tahát hamis tudomaniu es hitető lelki-
tanitonac itelteffec, annac felette az Vrnac paran-
czolattia ferént valo rendet visa fordította, korof-
mát, sót, nialat, es egyeb ellene mondasokat, es ba-
bonafágot hozott be, főkeppen hog killő sentsegg-
ben valo czelekedetek nec tulaydonította az id-
ueffeget. Es ekeppen rontotta el az Antichrūs az
igaz keresztseget, mellhet a kik mostā az Apostolo-
knac czelekedetec ferént az igaz vtra akarnacho-
zni, midgiart, ez vilagtul eretnekek nec iteltetnec

ELSŐ RÉSZ.

nec az emberec, meg prædicallafokat sem akar-
iac hallany.

Az Vr vaczoraiais mikoron niluan valo be-
deckel szerzetett volna, mely felől egy keresztien
ember sem kételkedett volna, mellet mikoron
lata az Antichristus, hogy ki nem törölhet, helien
hagya az igeket, De vgy meg rutita à foc hozza
tettel, hogy immar semmi helie nem vala az i-
gaz Vr vaczoraianac: Amikeppen hogy az eg A-
tia Istennec es az ő fianakis ninczen tistessege ott,
az hol az hamis Babilonnac Isteni, es à két Chri-
stus imattatic.)

Ennekfelette az elő hiueknec szerzette à meg
feszült Iesus az ő vaczoraiait: De az Antichristus
mind az holtaknac f- mind az hitetleneknec ser-
zette az őuet, hogy azokért offerallia à mint à mi
sgebe lattuc, mellet ő vgy szerzett mint à Christus
alozattianac abrazattiat, maga azzal az igaz al-
dozator meg rutitotta es semmie tötte. Az Istenek
nec pedig Haromsagoc, mikeppen hog több Chri-
stus nemzett azonkeppen több keresztseget es több
Vr vaczoraiait, mert az egyhazi papoknac két fe-
mely alatt osztogatatta, De à segeny paraft nep-
nec cza: eg femely alatt atta az Antichristus.)

Immar

ELSŐ RÉSZ E.

Immar innét ez egynehany példakból meg
lathatod mi nemő alnokfaggal forgólodott a Sa-
than ebben hogy az Apostoli es fent egygyűs-
get el fordithassa, es az ő Babilonat, az az, fur fa-
uarát fel epituen be hozhassa azania fentegyha-
ban, hogy illien modon mindent auagy meghar-
masiczon auag megkettősiczen, maga a fent iras
egy Istent mond, nem harmast, egy Christust, né
kettőt, egy hitet, egy keresztseget, es egy Vr vaczo-
raiat, semmit nem mond kettős nec lenni.

Vegezetre minden niluan valo vilagessagoth
meg homaliositot az ő foldozasual, melliet ő hog
már könnyeségért, auag iob eritelemért adott hoz-
za, maga azonközben telliesseggel el rontotta az
igaz es makulanelkül valo tudomant.

(Szinte ollian alnokfaggal czelekedett pedig en
nec rontasaban, a mik eppen az Satan Paradicző-
ban Adam es Eua ellen. Mert ottis az Isten ő ne-
kiec minden eletekre valo dolgot bősséggel meg-
ada. A Sathan pedig még ennelis többet es dra-
gabbat igeruen azt monda nekiec, hog Isteneck
lesnecha a meg tiltott fának gyümölcsében es nec
es ottan mind iot gonozt meg es mernéc, es az ha-
zugfaggal aztis el vesté, a mit az Vr Isten ő nekiec

ELSŐ RÉSZ.

adott vala. Ezt lata meg ſent Palis, es ennec el ta
uoſtatálára intę eleitől fogua az embereket, am-
mint meg vagon à Corinthusbeliek nec irt ma-
ſodic leuelnec tizenegyedie részébe írua, félec (vgy
mond) raita, hogy miképpen à kegyo az ő alnok
ſagaua. Euat el hitette: Azonképpen à ti ęrtelme-
tekis meg ne bomollion, es ki ne effec az egygyü-
ſégből, mely az Iesus Christusban vagon.)

(Az bűnec boczanattatis mely czac az Chri-
ſtus által vagon mikor meg akara homalioſita-
ni, bizonyosbat es erősbet igére hogy nem mint à
Christus, mert ęrte vala mind mifeuel, buczuual,
gyonással, ſentelt vizzel, hamu hinteffel, es min-
den féle ördögi ſerzéffel mellic nem hogy haz-
nalt volna valamit az bűnec boczanattiaira, de
még az Christus vérénec ęrdemétis el akarta rő-
tani. Ezt pedig meg bizonyittia mostanis az Anti-
christusnac ſerege, mikoron az meg holt embere-
knek bűnec boczanattiaért kőniörög.

(Azonképpen az Iſtent külömb külömb fele-
emberi iatekockal akarta tiſtelni, tudni illic, or-
gonackal, czéngetöckel, külömb külömb féle, hal-
ladozaffal, földre borulaffal, terd haytasockal,
Templomockal, kapolnackal, oltarockal, es min-
den fe-

ELSŐ RÉSZ.

den fele banniozással, kinecsama ninczen. Efele hamis Isteni karomlásokkal semmié akarta tenni az igaz Isteni tiszteletet es diczétet, mely lelekben es igazságban vagyon. Ioan. 4.

(De még az Euangeliomnakis (kinec hinni kell minden keresztien embernek) nagyob tisztesseget tótt hogy nem mint a Christus paranczolta, mert hogy mar erősituen azt, gyertiat es főuetneket gyuytatott neki, iofagu füstöt czinaltatott, a könyvet meg czokoltatta, azon esketett mint eg Isten nevé, azt süuegec le vetue imattatta minden nepeckel. Efele soc sem fénuestéseckel annéra el hitte volt mind ez vilagot, hogy még mostanis né hisnec az embernek az igaz Euangeliomnac az Apostoloc czelek edeti szerént.)

(Az peczeteknekis pedig melliet fentsegeknek neueztetnec, telliességgel Isteni méltosagot tulajdonított az Antichristus, mert azokat meg fertetuen hitnelkül helhezette bennec az iduesseget, es valami igéket rea monduan féllel hordoztatta a corpust, es azt mint Istent térdre esuén imattatta. Ezeckel a Christustul az hiueknek szeretett peczeteket igé meg raitította, a mit mostanis lattiuc a papistaknal, ahol sem a keresztiségé, sé az Vr vaczoraibá sémi egieb ninczé babonafágnal.)

ELSŐ RÉSZ E.

5. Ezzelis nag' Isteni karomlast czelekedett, hog' a szűz Mariat es az fenteket az ő Isteninec közibe samlalta, es azoknac kőniörgettett, hogy mi e-
rettűnc escedezzenec a fent Haromlag előtt, mely bolondfaggal meg homaliosította, az egy Attia I-
stennec neuet, kinec czac a Christus által kell kőniörgeny minden hű keresztienec.

6. Vegezetre az mi iduezítő Iesus Christusunkat annéra le tapota, hogy a bűnec boczanattiaban többet tulaydonított az egyeb teremtet allatok-
nac, hogynem mint a mi ertűnc meg holt es fel ta-
madott Iesusnac, kinec heliébe neha mas közbe iarot czinalt, néha pedig az keniérből is Christust formalt, kit nem mondott menyben lenni az ho-
ua fel ment, es Attia Istenec iobian ül, hanem a kenierven auagy a kenierral, auagy pedig az ke-
nier alatt. Mind az által azért az Christusnac nag' tisztelőienec akart hűattatni, Mert azt neha az A-
ttia Istenhez egyenlőne akarta tenni, es ő magatol-
valo Istenec, es az Istenec allattiabol fűlettet-
nec mondotta lenni, neha pedig vgyan azon egy Istenec az Attiaual, neha nagyobnac mondotta az Attiat: Melynel semmi Babilon tornia fűr fa-
uarb nem lehet. Effeleuel meg homaliosítuan
mind

ELSO REZSE.

mind az egez derec fent irast ki rekeztette az a-
 niasentegy hazbol, az Atia Istennec egyetlen egy
 Fiat az Iesus Christust, kit az Antichristus fellieb
 tistelt hogy nem minth o maga ke vanta auagy
 paranczolta az Christus, mert meg czac a neue-
 nec emleteseregis terdett haytott, kit az Atia Istē.
 nec soha nem miuelt, de az Christus tisteflegere
 templomokat es kapolnakat rakatott, nem czac
 az varasokban de meg az vt felekenis, es azt mo
 dotta, hogy annac a teste nem czac menyben, ha-
 nem minden helieken vagyon, Annakfelette azt
 hirdette, hog a Christus testet mind hiuec s mind
 hitetlenec esic. De meg ferteztette effele hamis tu
 domannac rutsagauval meg az egy teremto Attia
 Istentis, ki az Christusnac Attia es Istne, ki czac
 egiedul egy, es o magatul valo felseges Isten, ki-
 hez hasonlo Isten ninczen, ammint o maga mon
 gya. Kit hogy ha mostan valakic igazan a fenti
 ras ferent hirdetnec, mind eretnekek nec itely ez
 vilag azokat.

De mind ezekrol boueb beseddel irni akar uc
 mostan pedig czac rouideden akartunc irni, de
 igy azért hogy meg esmerhessec az keresztienec,
 hogy az Antichristus az o orsaganac meg oppite

ELSŐ RÉSZ.

szben, finte ollian alnokfaggal czelekedett, mint az kegyo paradiczomban, ki mindenkor többet es dragabbat igere annal, a mit az Isten adott vala, es vgy vezte el mindenfeniesseget.

Innet volt pediglen, hog az emberc ezt az hamis Babilont ez ideig fo ha meg nem esmerhettec mert a Satan oly modon rakta volt ezt, es oly fele tistelesselgillette az Istent, hogy ez vilagi testi nepek nec mind io es Isteni tudommanac iteltett lenni. Esekben vegyec azert magok az Istenec igeinec halgatoi, hog ne higyenec minden feles tudommanac, es forgalmatoson meglemlekezzenec arrol, ammit az Isten mond, hog ez e igec hezsenki se hozza ne agyon, se el ne vegyen abba. Bodog am az a ki vegig meg alhat, hog se jobbra se balra ne haiollion, hanem az igaz vton alhatatoson meg alhasson. Elotte legyen mindenek nec a sent Pal mondasa, valaki, vgy mod, az eczer praedikaltatott Euangeliomnal mast hirdet, atkozott legyen ha meg az Angyal volnais.

Elég, az mi iduességünk nec vtanac meg keresesere a Prophetac, Euangelistac, es az Apostoloc irasa. Gyönyörüsleges es meneci etel az Euangeliom az hieknec fiuekbé, kihez ha valaki hozza tessen valamit, mereggé valic az mindgyarast.

Goldig

E L S Ó R E S Z E.

*2mo
11. x*

Mert a testi emberek csak testi dologban bölcselkedhetnek a Chrúsnélkül, és az ő tanítványai nélkül

Mikeppen vót erőt az harmas Isten felől való tudomány és a negyedik minemű okokból kezdetel, most szerelmes Atamfia keresztien, tencked meg jelentüchöz meg esmeried hóg nem vy dologot kezdünc mikor az Haromszag ellen szólunc.

*Kap
11. x*

Először annak okáert ved e f e d b e n, h o g a C h r i s t u s n a c e z v i l a g r a e l i d u c t e l e e l ö t t, s o h a m e g c s a k e m l e k e z e t s e m v o l t, a m a z e g a l l a t b a v a l o h a r o m s e m e l i e k r ö l, s ö t m é g c s a k n e u g t s e m h a l l o t t a c a z h a r o m s a g n a c. A C h r i s t u s n a k i s p e d i g e s a z ö A p o s t o l i n a c i d e i b e, s e n k i i n g i e n s e m g o n d o l k o d o t t f e l ö l e. N o h a s e n t I a n o s e s s e n t P a l e t e b e l a t t a t n a c v a l a n e m i n e m ű s i k r a c v i l l a m n i, m e r t i m m a r s o c A n t i c h r i s t u s o c l ö t t e n e c v a l a. A n n a k u t a n n a a z A r i a n u s o c v o l t a c l e g e l l ö c, k i c e f f e l e h a m i s v e l e k e d e s t k e z d e t t e c k a r h o z t a t n i, m e l l i e t n e m e l y G ö r ö g ü l t u d o é m b e r e c a k o r h o z t a c v o l t l e g e l ö f ö r a z a n i a s e t e g h a z b a. I o l l e h e t a z o k i s f ö k e p p e a C h r i s t u s n a c ö r ö k t ű l s e g u a v a l o v o l t a r o l e s I s t e s e g e r ö l v e t e l k e t t e n e c. M e r t a c k o r e g e z E u r o p a t a z A r i a n u s o k n a c t u d o m a n i o c e l h a t o t t a v a l a, m e l y s o h e l m e g n e r o m o l h a t o t t v o l n a, h a A t a n a s i u s a R ö m e i

*Nom
de quo
in p
c. 11. x*

C ij Anti-

in ...

ELSŐ RÉSZ.

Antichristussal meg nem bekelet volna, és az Görög országbeli szentegyházac à Romaiackal frigit serezuen az Czaſaroknac fegyuerét, és à Romai Papanac keduet nem kereste es nem talalta volna.

Ezeket pedig nem à vegre mongyuc hog mi azoknac keduezni akarnac: De hog minden hiu keresztien az igaz tudomannac meg ertelere figiel metesb legyen, es annac gyarapodasrol el melkegyec, mert tuggyuc hogy az Arianusokis hamissat tanitottac.

De ezeket azért mongyuc, hog az Arianusoknac gyulóseges nevec alatt, az igazságnac ellenſegi à mi neuönket hamissan ne gyalazzac, sőt hogy meg sünnienec afféle hamis ragalmazasoktul, mellickel nem tanitnac embereket, hanem inkább kissebitnac. Merth mit használnac véle, hogy minket Lutheranusoknac, Caluinianusoknac, es Arianusoknac mondnac. Bizoniaba keresztienek nec kell lennunc, Istenec igeiuel kell meg győzetternunc, nem kialtasokkal, nevezgeteseckel es gyalazatokkal.

Hogypedig minden teuelgéseknec fő fundamentomat iobban meg erthesled, tuggyad hog az
Apostoloc

ELSŐ RESZ E.

Apostoloc vtan mingyarast az Isten népe közibe
Görög Philosophusoc czustac bé, kic meg nem e-
lég eduén az Istenecigeyene egygyűlégenel, az I-
stennec s^{ent} helire be ostromlottac, es el titkolt,
vy Haromsagortalaluan magoknac, annéra meg
hamisítottac à s^{ent} irast, hogy nem s^{oc} heia volt
hogy az Isten felől valo igaz tudomanth ki nem
v^{ot}tec közülinc.

Mert mikorou latnac hogy az o teruenben, az
eggyetlen egy igaz Isten adattatic előnkbe, az vy
Testamentomba pedig három neveztetec, Attia,
Fiu es s^{ent} Lelec, azon féluén hogy három Iste-
neene hozattatnanac bé, auagy az egy el ne t^{or}ól
tetnec, es nem tudac ha az eget az három közibe
kelleneie s^{am}lalni, ig^{er}zetteneceg es har^o Ist^{et}
mindé s^{ent} irasoknac elle^{ne}, tudni illic mondu^a
egynece allattiaban, es háromnac s^{em}elyben: n^e
kül^omben mint ha azt mondanad hog^eglélec
három testben egy arant vagyon, auagy m^{ik}ep-
pen nemely teuelg^o tanitoc azt mongyac, hog^eglélec
három tehetl^egeckel kül^omb^oztetett: Azon
keppen az Istent rendben akaruan allatni, es az
Istennec mondasit az ^o regulaioc es s^{er}zesec ala-
haytani, halhatatlan es gyalazatos baluaniokat ta-

E L S Ő R F S z E.

maztottac az Iſtennec gyülekezetiſben, mint iö-
uendök eppen meg mondottac volt ezt a Prophe-
tac es Apoſtoloc, hogy az Antichriſtus alatt vy I-
ſten, es kit az Aſiac nem eſmerteneſ hirdetteneſ.

Azokaſt anngra vakmerökke lötteneſ volt a
Philoſophuſoc, hog a poganoſk al egietebe eg ma-
gatala Iſtēt hirdetteneſ, es a Chi ſus aſtiat, tulaydö-
keppē, nem amaz eggyetlen eg Iſtennec (kit öc al-
latnac neuezteneſ) hanem valami ſemelyneſ a-
uag relationac auag ſuppoſitumnac mondottac.

Mierthog pedig eg teuelgeſből maſ teuelgeſ ta-
mad, helyre allatva az ö harö ſemeliu Iſteneket,
hog az ö Haröſagokat kettöſſegneſ neuelhetneſ,
keſeriteteneſ maſ örökke valo ſutis hirdethni,
hog az Haröſagba valo maſodic ſemelt tanithat-
nac, es annakutana az allatbol es ſemeliekböl va-
lo ſületeſeket, ket ſut, es ket Chi ſtē prædicallot-
tanac, a ſ. Lelket pedig neha állatnac, neha pedig
ſemelies Iſtennec, neha czac az Aſiatol neha pe-
dig az atyától es Fiutól ſarmazonac.

Ez emberi tudomant mikor a regi Doctoroc
közül ſokā vtalatoſnac latnac lenni, es az Iſtēneſ
igeineſ illien nagy karomlaſat el nem ſemueſhet-
neſ, mindgyarſt az Philoſophuſoc ellen kezdē-
neſ vetel-

nec vetel-

ELSŐ RÉSZ.

nec vetélkedni, kik nec vetekedese Christus-
féle vtan ezer ebtendeig tartotth soc értelmek nec
külömbözetejel. Es ekeppen vött erőt az Anti-
christusnac tudomania es hatalma, mint a regi I-
storiaknac iroy es a mostaniakis bizonittiac mely
dolgot a regyeknekis egnehany peldaiocckal rö-
videden meg jelentünc:

Mert amaz nagy Constantinus Czaſar (kit az
regi Doctorock egyes gonduifelő nec, es a közön-
seges anyafenteghaznac ſent oltalmazoiac ne-
veztenec) mikor a ni ſoc velek edése nec különb-
seget es az emberek nec ſoc ſele ſerzeſeket latna,
azonfelvala hogy enni teuelgeſekbe elveſ, azért
Arianuſſa löt vala, mely czelekedetüöl az vta ſoc
vertekel es beſedeckel tudos ember ec irtanac.

Constantinus vtam pedig ektelenből czeleke-
det Anastasius Czaſar Zenonac fia, ki mikor la-
ta hog a negyseget niluan oltalmaznac es tani-
tanac, közönseges hagyomaniaual erőſſen meg
paranczola hog mindc ember ec ne haromsagot,
hanem negyseget imadnanc. Oluaſd meg ez dő-
log felöl Pomponius Ietust. Is meg a Romai papa-
knac es Czaſaroknac ideiekröl valo táblat.

Né ſoc idő muluan, a nap kelet felöl valo tarto-
manic-

ELSŐ RÉSZ.

maniokis, a keresztienec mellől el allanac, azért hogy az harmas Isten felől való tudomant vallanac, mellet sem a Prophetac sem az Apostoloc né tuttac, es a Törököknechitec hozattatec be, miképpé Mahomet önnön maga, az ő Alcoranum neuő könyueben niluan vallia, holott gyakorta az harmas Isten ellen, es a keresztienektől czinalt több Istenec ellen, erőssen tusakodic azt hirdetuen hogy egy es magtalan az Isten, mint finte az Romai Doctoroc es Philosophusoc tanitnac.

Ezecs vtan könyetkestenec az Sidoc kic niluan azt valliac hogy őc azért allottak el mellőlinc az hitnec dolgaba, es ez vtanis mind addig sem alnac mellenc, ammig ez egy allatu es három femeliű Istent prædicalliuc, es a Romai Doctoroknac ez dolog felől való hamis bölczeségeket megtarttiuc. Ha ezt nem hiszed, kerd meg az Sidoc között való tanitokat, kic most elnec, oluasd meg atiam fia keresztien a Philosophusoknac könyueket, főkeppen Auerrócs irasat, ki az keresztieneket azért karhoztattia es czufollia, hogy négy állatbol rakogatott Istenec vagyone s azt hirdetic.

Iustinus, Tertulianus, Hilarius, Kelemen es Ignatius felől, halgald meg mit mondnac a mostani böl-

ELSŐ RÉSZ.

ni bölczec. Mit mongyúe Origenes felől, ki az Arianusoc értelmetől nem sokat különbözött, es azok at igen oltalmazta, kit a mostani Doctoroc Erasmusmal egyetembe eretneknek neveznek.

Azután Nazianzenushozis gyanakottac, es Basilius, Eunomiussal mely igen sēpen iadzodott lásd meg. Ambrus felől is mit mongyunc, kihez sēinte vgy gyanakodnac.

Nemeliec az könyveknek meghamisítását véte nemeliec azt mongyac felőlőc hog kementien sōltac, es nemeliec őket az Istennek dolgaiban igen mēresnek mongyac, nemeliec pedig azt bešellac az Doctoroc felől, hog nem czac egyet, hanem sōc eretneksegeket irtanac könyvekben. Iollehet pedig hogy Agostont, az mostani Doctoroc vgyan elől iaronac es hadnagy nac tartiac, de az is ezer sēer másolta es tagatta meg sōuát, azert vgyan meg is hagyott ezer sēle teuelgeseket, oluásd meg kerlec az ő könyveit, kik et a sēnt Haromsagrol irt, es az Arianusoc, Felicianus es Maximinus ellé, es legotan meg erted, mely igen sōc teuelgesectamattac: főkeppen az Görögöknek az Deakockal való vetekedésekből a sēnt Leleknek sōmazafa felől.

ELSO RÉZSZ.

Annakutanna nem sokat hatrac hatra effele
vetekedésekben, Sabellius, Nestorius, Eutiches,
kiket a bölcz emberek közibe famlaltac, kik az
meg nevezett Doctörök ideiben, az Haromsag
felöl valo tudomány ellen foltanac: de Istennec
igeiböl soha meg nem giözöttetnec, hanem czac
a Romai papa atkozta meg öket, mely atoc hog
oknelkül valo volt, meg teczie az Antichristus-
nactermezet ferént valo kevelysegeböl, a Luthe-
ranusoc ellen valo atkozodasabol, es Hus Ianos
ellen vulo Istentelensegeböl.

Mit mongyunc tahat az soc Conciliomokrol,
es soc hitek nec czick eleröl, kic azokból färmaz-
tac. Kerlec atiamfia kereksien, oluasd meg Hilari-
usnac a Synatokrol irt könyuet, ki azt mongya
hog anny hit vagyon, a menni fő vagyon, anny
kegyetlenec, menni egyhazi pisekek, mindenecc
meg vestenec, es soc fele atkozodasokkal meg vn
dokitattanac, veggre ezt kialtia. O mely bodogoc
az Galliabeli pisekec, kic soha semmi hitet nem
vettenecc be egyebet az Apostolok enal.

Ezeknekutanna, mely igen rettenetesen ke-
gyetlenkettenecc ackor vyonnan rendelt gyüle-
kezetekbē, meg mutattiac Chrsifostomusnac-Epi-
phani-

ELSŐ RÉSZ E.

phaniussal való vetekedési, és atkozodási, és Cyrillusnac, Theodorqstussal és Alexandriabeli Iannossal meg annalis rutab vesekedési és atkozodási, és anni föcteuelfesec tamattac volt az hitnec illien különbözéseben, hogy az anya sientegyhasnac semmi abrazattia nem tetczett meg. Affele föc pörlodefec a két fél között haladékba maratnac, mindaddig miglen a Satan a Romai Doctorec által vy tudomant gondola.

De minemő es mikorbeli kezdeti volt ez hamis tudomannac, a Beatus Rhenanusnac beszédeből meg ertheted, mellicet a Tertullianus könyvén való elől iaro beszédeben ekkeppen irt.

A Beatus Rhenanus beszédi.

Christus vrunknac 1140. estendőie felé, mikor a Parisbelieknél soká volnanac, kic a regi Doctorec irasbol summakat svedegetnec vala, vg mint Longobardus Peter, Abelardus Peter, és Beletus Ianos. a Lögobard9 irasat ki a kor a Parisbeli scolaba tanit vala kezdé a Deakoc oluafni.

Az Abelardus irasat pedig nemellic teuelgő es hamis tudomannac mondác noha elég ekellen irattatott vala. A Beletus mind ez kettőnec

ELSŐ RÉSZ.

utanna való volt. Annakokaert mikor à Longo
bardus irasat be vettec volna (ki az vtan, Parisbe
li pispoc lótt volt) à kic azt oluasni es tanittani ke
ztec vala, Ackor élőfő azoc kezdetenec Docto
rok nac neueztetni, es à tudománac meltofagagrt
fel fenteltetni.

Es ez vtan azt iria.

meg v
Mihelt az Doctoroc így meg fokafodanac, ve
gezeft kezdenec tenni, à fel fentelecsnec mogya
rol es az estendők nec samairol, es ezt ferzeft, hog
az Isteni dolgokrol foluan, az ott valo scholanac
vegezefst, es abban talaltatott folasnac mogyait
kőuetnec, kinec melleie vtnec mind az regyek
nec f- mind pedig à mostani Doctorok nac maga
razafokat, kic ő tőlőc nē különbözncnec. Ezt pe
dig czac azért mieltec, hog az ő tudomaniok bā va
lo egyenességeket inkább meg tarthatnác. Afele
folasoc ezec: melleieckel ők dispultac, mint, Trini
tas, Essētia, psona, supposita, notiones, relationes,
cōmunes, Personales, Personarum constitutiue,
Principia generationis, spirationis, distinctionis,
relationis, originis, Circumincepsio, signa naturæ
& ordinis ex Dei natura & originis, es egyebek
effe le soc folasok nac mogyai. Illien

ELSŐ RÉSZ.

Illien kezdeti vagon a Romai Doctoroc tudomanianac az Haromsag felől, es ezec Rhennanusnac az ő befeddi.

Ez illien soc kegyetlen vegezecsec vtan az Istē-
nec bent estudos emberi, felette igen kezdenc
ez tudomany ellen folni es prædicallani. A tóbi
között első volt a ki Longobardus ellen irt Ioa- *Joach*
chimus Abbas, az ő ideiebeli ieles Propheta, ki a *Ab*
Romai egyhaznac iouendó pustulasa felől kith *103*
mostan femenic ellatunc, niluan es igazan bolt.
Az a Ioachimus Gergel Papatul tört Synatban a
Longobardust meg győze hogy negysegettani-
tana, es arrol ieles könyuet nekunc irua hagyott,
kit az Papa előfor ackor tilta meg, mikor meg at
kozuan Ioachimust Sena varasbol samki vetette *Joach*
volna, azert hogy a meg fokott tudomant, kit Pa *h. ind*
pa az ő soc hagyomaniaual meg erősitett vala, a
Haromság ellen iruan meg merete volna haniisi
tani es batorlaggal karhoztatni.

Ez Ioachimus, a bent Ianos könyuet, melliet az
Istēni ielenesről irt magyarazuan, az időről mel- *prop*
ben a negysegnec ez vilag előtt meg kellett nilat- *egir*
koztatni Prophetalt monduan. Mikor a mise mō
do papoc serege meg fūnic, a negseg ki ielentetic.

D iij

Mind.

ELSŐ RÉSZ.

megvan
Mingyarast a Ioachimus vtan, Anglia es Scotiabeliec Parisban niluan kezdge ezt praedicallani hog az Haromsag felol valo tellies tudomany nem egyebbe hanem czac meszkbe fundaltatott volna, es hogy femmi vetelkedesnel, gyulosegnel es partutesnel egyeb nem volna, kie az igaz tanitokat mind fegyuerrel mind samkiueteffel el vetteg es varosokbol ki uzecc 1200. estendo felc.

gammal B. liardus.
Az Angliabeliec vtan az Haromsag ellen valo hamis tudomany ellen kezdde irni Beliardus Ianos Parisbeli Doctor, ki az haromsagrol irt első könyuenecc 33 reszeben, niluan ezt mongya, hog az haromsag felol valo tudomanyban, a Sidoc közt valo bölcz Doctoroc, a Prophetac es az Apostoloc semmit nem tutanac, de leg elősor neuekedni kezdett Tertullianus ideiben, kinecc ideibe nagy loc eretneksegecc tamattac vala, Christus vrunknac 250 estendeiben. Annakutanna Athanasius ideibe meg sokasattanac 345 estendoben, mind 400 estendeig, mellicc az vtan Agoston es Ieronimus ideiben igen meg erősitettenecc volt. Es egy ideigez meg lassudott vala a Romai egyházba valo partutes miatt, mely meg mostis el temetue volna, ha Lombardus Peter azt pokolbol

Paulus Lombardus inno *visa*
uolter Jernzin.

E L S Ó R E S Z E.

vísa nem hozta volna, kinec ideibe az hamis tudomannac orfaga meg vytiatott es meg erősite-
tett. Christushac 1140. estendeie vtan.

Sueuianac egy faluiaban melliet az ő niel-
neken Christantzhouennec hinac, nem mese
Ilna neuő varastol, egy hét esendős gyermek Istē
től fel indittatuan es sok aig veritezuen, mikor fel-
gbredett volna, nem gyermekül, hanem tökelle-
tesen menyből adatott ielenesekkel kezde befelle-
ni ezt monduan. Először hog ő Istenec paranczo-
latiabol inditatott az vr Istēnec igazsaganac meg
befellese, es mingyart az Isten felől sokat fol-
uan, a Christus felől, az igazsag, az itele, es az Istē-
nek kegyelmessege felől kezde folni, kit minde-
nec czodalnac vala, sokat foluan töb befedi kö-
zött az Baluaniok es misec ellen es a papoc ellen,
kic az Christust két auagy három pénzen el ag-
gyac.

Az mi időnkben is pedig hiuen es igazan min-
dent meg irt, Erasmus Roterodamus, ki igen
bölcs ember volt, mely irasaban az Isten felől
valo hamis okoskodo tudomant meg ielen-
tett.

Es meg Erasmus vtan meny niomorusagoth
benuedett

ELSŐ RESZ.

Paul S. v. m. d. 1555.
10
1555
Benedictus Seruetus Mihál, ki tudos es az Istenec igassagnac erős oltalmazója es tudakozója volt, kit az igaz hitnec vallassaert, Istentelenkeppé Geneuaban meg eggetenec 1555. estendőben, kinek irasabol az hamis tanitoknac all orczaioc meg el mertethetic.

1567
1567
Ezekutan valo à Gentilis Balint iambor keresztien ember, ki emőstani 1567. estebőn, Heluetianac Berna neuő varófaban, tulaydon verquelmikor feiet vettec volna az igaz tudomant meg erősítę, es à papai tudomant az Haromsag felől hamis es őrdőgi tudomannac lenni meg bizonyita

1567
1567
Vegezetre amaz tőkelleter es Istéfelő iambor Ochinus Bernald az ő irasiban minden igassagot meg ielentett, ki mik eppen hogy igaz iteletű ember volt, azonkeppen minden hamis bölczesegeti emberseggel meg hamisított, es ama három semeliű baluant meg mutatta. Annac à iambornac irasi vadnac, kiket mostanis loc keresztienec oluasnac, es hog ez vtan inkab oluashaffac arragondot viselunc.

1567
1567
Az nemes es bölcs elmęiű ferfi Scalichius Pal niluan iria, hog à Romai Doctoroknac könyveket valasztassal es itelettel kell oluadni, auagy azoknac

FELSŐ RÉSZ.

azoknak öluafától embernek magat mindene-
stől fogva meg kell tartoztatni.

Ezeket csak vgy mint elől iaroba akartuc irni
serelmes atyám fia keresztien, hogy nálunknálból
czeb embereknek az igaz tudomány felől való i-
rasoknak vtat nitnanc. Nem igen aggaztaltuc ma-
gunkat az irassnac sepen való rendeleseben, sem
adolog felől való ekesen folasban. Elegne tar-
tottuc az igazsagnac tisztanes egyyükeppen való
ki mondasat. De mostan abölcz es keresztien em-
berek mit akarnac irni a negyseg felől va-
lo hamis tudomány ellen, nem soe
idő muluzn meg erted.

A Latin Sermon

Hebraicis peritissimis

E.

MASO.

*Quid dicemus de Felice Soppino
Hebraicis Sermonis peritissimis, Cuius
per manus procerum mune vtiliter
imprehenso biliter quidam versum
Wesschebergae Geneva + Tigani a
mura admiratione.*

MASODIK RE-

SZEMELÝBEN MEG MUTAT-
TATIK MIKEPPEN A CHRISTVS

A VEGERŐL AZ ELEIRE MENVEN

ez mostani időben eppeti fel az ű a-
nia űentegyházat.

MYERT HOGY AZ ŐRŐK
eletne fundamentoma, czac az egy űel
seges Atia Istenec, es attul el boczatta-
tot Iesus Christusnac esmetetiben legyen helyhez
tetuűn, ű mint meg vagy on irua űent Ianosnac ti-
zenhetedic rezeben: Ennekokaűrt az Antichri-
stus, ű Sathan, ű fundamentomot akarta leg elő-
űer meg rontani, mert bizonial tutta hogy meg
homaliosituan az egy teremto Atia Istent, ki ve-
keűtheti oztan, az Christustis, az keresztienek-
nec űűuekből. Mert nem volt ennűtőb Isten, ki
auagy igerte volna, auagy penig ez vilagra bo-
czatta volna az ű fiat, mely helyeben mikor ű Sa-
than mast hozot be, el hitte ozton hogy mas Chri-
stustis kőnnien faraghat, mellic meg homaliosi-
cza ű űent Lelektől fogantatot, es űűz Mariatul űű

letett

Handwritten note:
Könyv
af 2

Handwritten note:
Ez minos
meg az

MASOD RÉSZ.

tetett igaz Messiast. Ez fundamentomnac azért
 az az, az igaz Attia Istennec, es a Christusnac ef-
 meretines el fordulasa vta, sükseg volt hog mind
 az egész rakas meg romolion es vy epittes követ
 közec ki az ő hamis; fundamentomahoz hason-
 latos legyen, annak vtanna hogy vy Istene, vy
 Christusok, vy hitek, vy irafoc, vy keresztségek, es
 Vrnac vy vaczori sállianak az ania sentségysz
 ban a mint oda fel meghallad. Alkulmatos ne-
 uel neveztetet penig az Papa Antichristusnac, az
 az, az igaz Christus ellen valo hamis Christus-
 nac, miert hogy ő harmat hozot be, mellieckel
 ki akarta törteni az Betlehem varasaban sületet
 Iesust, ki mi ertunc meg holt es fel tamadot, az
 mint az Credoban valliuc. Az Ignatius es An-
 titheusnac nevezte, miert hogy az egy felséges A-
 tia Istemből, harmas, auagy három semelyű Istét
 csinalt. Lasdiol meg azért te attiamfia kereszten
 hogy ha igaz tudomanya lehet annak ammi igaz
 Istenukról es a Christusrol acki Atheus, az az,
 hamis Isten, auagy Isten ellen valo, es Antichristus.

De ama kegyelmes es felséges Attia Isten,
 ki az ő hiueit sem Aegyptusban, sem az Babylő
 ban el nem hatta, mikoron az ő irgalmaslaganac

MASOD RESZE.

es kegyelmességgel ideie elc iút: Nem hagy min-
minketis hanem meg ielentuen az ő igazságot, az
igaz tudomant, ki vissen immardassan lassan az
Antichristus fogásából, hogy megvilagosítion
mindnyáian, kik ez ideig a vakfagban feketűnc
mert a Babylonból, a sűrűsuarból, az ő ania sēt
egyhazaba kel immar mennűnc, az Antichristus
tol az igaz Christushoz, es a vegeről az eleyre kel
ternűnc, mely dolgot rend sērent meg mutatont
te neked, hog niluan legyen, es ez vizza terő vtan
meg ne botrankozzal.

Mikoron az Isten Luther Martont az Anti-
christus ellen fel tamazta, nem a derec fundamen-
tomot, hanem ezac az hit nec gyűmölcszet akara ő
altala meg tisztítani, a mint a Credobolis meg te-
czic. Mert Luter valamely rezeből, Czac a bűn-
nec boczianattiarol, es az örök eletről valo tudo-
mant igazította el az ania sēt egyhazban, a de-
rec sērent valo meg vitas penig a fundamentom
ra tartozot. Annakokaert Luther Marton czac
affele baluaniozasoknak volt rontoia, mellic a
bűnec meg boczanattya ellen voltanac, tudni
illic buczi iaras, purgatoriom, az halottaknac se-
getsegül hiuasa, sētölő viz, a misenec rešenel, es

egyeb

*In ma
lucis
ad*

MASOD RÉSZE.

egyeb fele foc baluanioza foc, melyekkel meg ho
malyosodot a bünnee boczanattia, mely czac az
Christus által vagyon.

Annac vtanna az Isten Zuingliust es egyebe-
ket tamazta fel, kic által az Antichristulnac meg-
lieb ferzesit ronta el, vgy mint a miset, a fa kepe-
ket, oltarokat, külömb külömb eneklesben valo
ceremoniakat, a kenierben valo Christust mindé-
ekessegeuel, es az Vrnac vaczoraikat, melliet Lu-
ther, miert hogy meg nem ismert, meg sem akar-
ta tisztítani immar azért mostan finte a fundamé-
tomra jutott a dolog, melliet az kegyelmes Attia
Isten egyebec által eppit fel, hogy el romollianac
az hamis Istenec, es hamis Christusoc, es czac a-
maz egy ő magatul valo nagy Isten vralkoggiec
kitől mindenecy adnac es ennec az ő fia az Iesus
Christus, ki az o Testamentomban nekünc iger-
tetet, az vyban penig meg adatot, es kirúl az At-
tia Isten, menyorsagbol ezt kialtotta hogy őtet
halgassuc.

De miert hogy e fundamentumnakis fő es ki-
nalkeppen valo pecziet a Christustól ferzettet
kerestleg legyen, nem egyeb formara es ren-
de hozattatic, hanem a melliet Christus vrunc ha-

MÁSOD RÉSZ.

gyot, es az Apostoloc meg tartottanac, az mint meg vagyon írva Matth. 28. Marci 16. Actor. 2. 8. 10. 16. rezeben.

4
Mikeppen azért az Isten semmit helyen nem hagyot az Antichristus szerzesibé, mellicet Luter által akart ki gyomlálni, kic ellene állottac a Chrüs által való bűnnec boczianattianac: Azonkeppen az ő Ania sentség hazanac megtisztításában, a Sathannac minden baluaninac meg kel romolni, ammikeppen az V r vaczoraiban lött, es ki kellet mindé őrdögi barlangoknak faggattatni, hogy semmi ne maraggyon egyeb az egygyü es igaz vaczoranal, mely az Christustól szerzettet.

5
4
Nem külömben kely azért ezelekedni az hitnec fundamentomanac meg eppitefebenis, mely ezac az egy Attia Istenben vagyon, es az egy Iesus Christusban, ki sűz Mariától sűletett, nem meg testefült. Mert ha ki akarunc az sűr sauarbol menni, ki kel ám gyomlaltatni az Sathannac minden talalmáninac: Melliec nem hagyac amaz egy Attia Istent, az mindeneknec teremtoict, es az Iesust az ő egygyetlen. egy fiat az hi-
uek-

MÁSOD RÉSZ.

neknek szűzökben vralkodni.

Azonképpen le kelteni, minden egyéb se-
hiteknek, Conciliomoknak, és é vilagi Doctorok
nac meltoſagokat, hogy czac az Iſtannec tiſta i-
gciének higgyenek minden népnek, es abban va-
lo hittel meg eleggyenek, mellyet hogy ha
mindniaian nem mielőnc, az sok Doctorok-
nac irafokban el tevelyeduen, el kellene vez-
nünk a sok ſur ſauarban, kik mindenkoron kü-
lőmb külőmb ertelemre viſik az embereket.

De az moſtani időbennis, ſükſeg meg lathni
mikeppen vigyón ki az Vr Iſten minket az lelki
Babilonból, tudni illik, laſſan laſſan az gyenghe
dolgokrol az vaſtagſagra az kiczinekrül nagyob
bokra, az vegeſül az eleire hoz minket, mert
mind regtül fogua illien rendet tartot ebben az
Vr Iſten.

Mert leg előſör Luther es Philep Melanthon
irafat atta minékünk, mellick czac az bünnee
boczanattia ellen valo practicat rontottac meg,
es ezeket meg tanuluan vgy ragazkodank oztan
az Saxoniabeli tanitokhoz.

Ennek

MASOD RÉSZE.

Ennec vtanna nem főc idő múlva, a Cziehek
hez haylanc, de nem a tudomannac tisztasagaban
hanem czac azania szentegyhaznac igazgatasabā.

Hogy penig ezek nec vtanna az Heluetabelie
k nec irasokat kezdőc olvasni. Kic mind a Saxo-
niabeliek nec, s mind a Cziehek nec teuelygele-
ket karhoztattiac vala, latuan azok nac tisztab tu-
domaniokat mies őfüő tarfolkadanc velek.

De mostan immar mas hadnagyokat, mas veze-
re ket adot nekünc az mi kegyelmes attianc. Kic
az Antichristusnac melieb teuelygeset törlic el,
megtitituan ez egy Attia Istenről, az Iesus Chri-
stusrol, es az igaz Apostoli keresztsegrül valo tudo-
mant Nem zünic azért addeg meg ő szent felsége
miglen telliesseggel ki visen minket mindenfele
sur s auarbol, hogaz Antichristusnac minden ka-
romlasit levetuen, czac ő neki folgalliunc, es
meg mosogatuan magunkat az igaz keresztseggel
czac az Iesus Christusnac s enteltetteffünc. A s ent
segec nec meg vitasabanis, ezen keppē czelek edet
az vr Isten, mert előőr az Vr vaczoraiat tititita
meg, maga a keresztseg volna első pecziet, es ő kep-
pen rontogata el lassan lassan az Antichristusnac
szerezit, melliet teneked rend serent elődben a-
dunc.

Az Vr

MASOD RESZE.

Az V. vaczoraianac meg tisztulasa miképpé es minemü rendel lött legyen.

Ezer öt száz es ötven éftendőben a misenek regulaia minden Romai ceremoniackal es a keniernec fel emeleseuel meg rontatek.

1553. éftendőben az oltaroc, fa kepec, es nemely ekessegec le tetenec. De a maradekia helien marada.

1555. éftendőben Letetec a Christus teste nec a keniernben valo ielen volta, es az iduessge nec a sentségekhez hitnelkul valo kötelezese. Azonkeppen mind az svgo gyonas, s mind az betegnek gyötatafa.

Azonközben az keresztsegnekis meg tisztulasa miképpen eppitett legyen.

Vgyan azon 1550. éftendőben a keresztsegbeli kenet, nyal, só, gyertia, elromla. De a többi mind meg marada.

Azonkeppen az keresztsegbeli babonafagoc, ördög üzesec, kereszt haniafoc meg romlanac mellic meg mostanis vgyan vannac a százoknal.

Vgyan azon 1556. éftendőben meg romla az babac, daykac es parazt nepec által valo keresztelés, melliet Siacarus megtarta az Helueticusoknak ellenök.

MASOD RÉSZE.

1559 estendőben. A
mikeppen a terdhatas
ki rekeztetec a fen allas
sal, azonkeppen a fen al
las, a le üléssel, es közön
segeskenier hozattatec
be, meg rontuan a mi-
senec minden practika
it, illien rendel tistitta-
tek azert meg az Vr va-
czoraia.

Azon 1559 estende-
ben, a komafag karhoz
tatec a Lasko Ianoftul,
melliet meg mostanis
az aniafentegyhasban
meg tartnak nagy loc
helyen,

Azonkeppen a kis gier
mekektul valo kerdez
kedesis.

Igy iutottunc azert az Vr vaczoraianac, es
az keresztseg nec igaz értelmere, minek vtanna
minden ördögi hamis talalmaniok le estene,
mellyeket ő az Vr nac oltari kőrnül plātalt volt.
Nem fűkseg azert immar azoknak meg tistita-
saban többet munkalkodnunk, hanem csak mi
magunkban, hogy az Antichristusnac minden
rutfagos semetit ki gyomolalliac, az mi fűuünk-
ből

Hogy penig rőtíd befeddel meg mongyuk,
soha egyeb modon ez nem lehet, hanem hogy ha-
czac az fent irashoz ragazkodunk, es az Isten
igeienel

MASOD RESZE.

i
geieuel egyebet nem keresunc. Mert valaki a-
hoz kulombet ad, akar minemu legyen, atko-
zot es ordogi tudomany.

Mikeppen ezokaert meg kellet romolni az
egy allatu es harom semeliu Istenec, hogy czak
amaz egy Iesus Christusnac Attia tiszteltessek, es i-
madtassek lelekben es igazsagban.

Azonkeppen az hamis Christusokis meg ro-
molnak, kik ketser sullettenec, meg testesultenek,
es ket természetből fogantattanac. Mert czac egy
az a ki, az sent lelektul fogantatot, es süz Maria-
tol Belehenben sületet, kiben ninczen semmi kü-
lombözö auagy kettös allat. Annakutanna mi-
keppen az kenierből faragot Christus, es az sok
közben iaroc, menei es földi teremtet allatok-
kal egyetemben semmie löttene, hogy az egy i-
gaz Christus vralkoggyek, ki mi ertunc eczer
holt meg es feltamadot.

Szinte azonkeppen semmiuekel lenni mindé
emberi szerzeseknec, Conciliomoknac es Attiak
nak irasinak hogy czac az Isten igeyenek adaf-
sec minden meltosag, es czac az Christus es-
mertessek igaz tanito mesternek lenni. Mer meg

E ij

eddeg

MASOD RESZ E.

eddegg a soc fursbauarnac miatta, mind a Christus,
s-mind az o igcie ketsegben volt.

Elkel püstulni az soc fele hitnec vallasinakis
mellicc ninczenec teuelygesnelkül, hogy czac az
egy Apostoli credo maraggyon meg es hogy mi-
es az Apostolockal Actor. 2. egy tudmanban le-
hessünk. Mert meg mi ez ideig semmi egy eb hit-
nek vallafat be nem hattuc menni a mi Catechis-
musunkbā, melyben az igaz tudomānac somma
ia tanittatic, hanem czac a Credot, melyben mind
ez vililagi, s-mind a mas vilagi iokrol bizonyagūc
vagyon, hog masnelkül nem fūkelkōdūnc.

Hogy penig az bűnnec boczianatiatis meg
nierhessac, mely az Christus által adatic, semmi-
ue kellet lenni az Antichristusnac minden sem-
fenyueztefinec, meg amaz sugo gyonafnakis mel-
liel a fasoc mostanis elnec.

Azonkeppen meg kellet tistulni a sentségek-
nec es az Antichristusnac mindē rutsagatol, meg
kellet tistulni az Vr vatziorianac a misenec min-
den czick eletol, es az keresetsignec az Antichris-
tusnac minden varasolálatol.

Vegezetre v̄gkel viaskodnunc a soc fursbauar-
ral hogy semmi helyen ne maraggyon abban, a
mi az

MASOD RESZE.

mi az szent irasban ninczen. Mert czacheiaban gondolkodunc addig a Babilonnac el romlaffarol, mig az egy tanitoual a Christuffal, es annac igeieuel meg nem elegendunc, Nem volt am sohatistab aniafentegyhazi az Apostolokenal, kiben czac a megfezult Iesus tudomania prædicaltatot, kinec zaianac lelkeuel mikor eppen meg olette-
tic az Antichristus es annac hamis Babylona: A kor ostan mies diczekedhetunc hogki mentunc a fur szauarbol, es minden emberi szerezst hatra vetuen, czac az egy Christus, es Apostolotudo-
maniahoz ragazkottunc. Ezeket penig mind meg kel tartanunc a ki menesben a szent Ianos paran-
czolattia szereit Apocalypsis 18.

Felette igen meg kel mostan emlekeznunc az Vrnac paranczolattiarol, melyre igy kötelezte az o nepet, hogy semmi köből czinalt oltart ne czi-
nallion o neki, es semmi barlangokat ne emellien fel az Isten oltara mellet. Azonk eppen minekunc kis el kel vetnunc minden emberi szerezst es vilagi bölzefegnec fegyueret es az anya fentegy-
haznac, az Isten besedenec köueból kel fel eppit-
terni, hol czac lelekben es ig sszagban valo diczie-
ret legyeu. Vgy ki kel penig szaggattatni az Vr ol-

MASOD RÉSZE.

tára mellől minden emberi építésnek, hogy ne
 maragyon ot semmi másunget való, anag idegen
 mezőben vettetet mag, es hogy tanol legyen az
Baal Istennek tizteleti. Mert vgdiczedhetunc
 igazan, hogy Christus tanituan es igaz keresztie-
 nec vagyunc, tonabba hogy a Prophetaknac es A-
 postoloknac fundamentoman epitunc. Altal
 kel immar menunc az Antichristus pusztaiian, hog
 ha az teuelygesben el nem akarunc vesni, a mely-
 ben voltunc ezideig.

Emlekezunc meg attiamfia kerlec amaz rette-
 netes historiáról, melyben meg iria Moises Num.
 13. 14. mikeppen ostorofta es el vestette az V r I-
 sten az Israel nepet, ennek okaert, hog mikor im-
 mar el kelue a veres tengeren nagyob rezet el me-
 te volna a pusztanac, be nem akart menni a Cha-
 naan foldeben, noha az Isten meg paranczolta
 volt, es a nep meg ieden a Chanaan folde re bo-
 czattatot fok samu kemek nec faua altal, vissza a-
 kart Aegiptusban terni.

Addeg feltettek penig magokat, feleségeket, es
 gyermekeket az oriasoktul, es a Chanaabeli eros
 varasoktol, meg az Istet oly haragra ingerlcttek,
 hogy mindiart meg olettenec az kemek, ackic
 meg

MASOD RESZE.

meg gyalaztak vala az igiretnek földet, es vissza
terituen az veréstenger melle, czac közel fallita
Aegiptushoz az Isten az nepet, holot negyuen es
tendeig teuelyeguen kesergettet, es loc veszedel
mes niaualiac miat tellieffeggel meg emeztetet.
Iosuetol es Calebtol meg valua.

Annak vtanna az ő gyermekek be menenek
az Chanaan földében kiket ők feltnecc vala hog
az ellenségec predailennenecc.

Oluasd kerlec es red iol ezedben az histori-
at, mely vagyon Moises negyedic könyuenek ti-
zen harmadic es tizen negyedic resében. Mert
mies ez ideig mind teueliegtünk, meg az lelki
pusztában es nem mentünk be az meg igirt Cha-
naan földében, az az, ama tista Apostali tudoma-
nion fundaltatot anyafentegy hazban, de immar
finte annak hataraban vagyunk, melyben hogy
be mehesunc, ennel könnyeb vt nem talaltatic,
amint è következendő befedekben meg hallod.

Mi ertunc irattatot meg ez felül meg mon-
dot historia, kikre immar ez vilagnac vtolso re-
se fallot, amint mongya sent Pal 1. Corintio. 10.

Ezönk

MÁSOD RÉSZE.

Ezünkben kel azerth minckünk ez historiabol vennanc, hogy az Vr Isten minden kefedelmefeg es vefedelemnelkül be akarta az Izrael nepet vinni a Chanaan földere, es azert küldette el az kemeket hogy a földet meg kemelliec, es hogy az io földnec gyümölcsieben hozzanac kiuel a nepet gyenerköttesec, es a földnec keuanlagara indicziac. De miert hogy a nep az Vr nac nem enged, meg ötettetene a kemec a neppenig vizza teritetec, es addig teuleyget a pusztaban miglé mind feienkent Moissel es Aronnal a fő hadnagyokkal egyetemben meg emeztetene.

Szinte így törtint é mi mostani időnkben is ha iol meg rostalliu ez dolgot. Mert az Isten mikor ki kezdét vala minket hozni az Romai Papanac Aegiptusabol, czia a gyümölcsie egy fűrtit hozza ki tudni illic az Vr vaczoraianac egygye rezet mely a borbol vagon.

Annacytanna mas kemeket tamazta, kie az Chanaan földet diczirne, es mind feienkent különböző különböző gyümölcsiet hoznanac az Antichristus pusztaiaban valo nepnec. Mert Zuingli usnac az Sacramentom dolgaban valo gyümölcsiet ada, hogy azt vinne a nepnec. Cellarius Mar

tonnac

MASOD RESZ E.

tonnac, Seruetusnac, es Erasmusnac az igaz eg A-
tia Istenec es Christusnac ismeretinc gyomel-
czet ada, mert mind egy udeben irtanac ezek Lu-
terrel es Zuingliussal a mint meghallod.

Ezeknec vtanna ada az Isten mas kemeket,
kiknek altala tisztitatot meg az igaz Apostoli ke-
retzeseg, melliet a Christus szerzet. Mind ezen eg
udoben akarta azert az vr Isten meg adni az igi-
retnecc foldet, az igaz es tista tudomant, hogy ha
a nep engedet volna annac. De hogy ezec ez ke-
mec meg rettenenec az Antichristus oriasitol, or-
sagoktol, kiralioktol, eros varasoktol, es minden
regi atiaknac Conciliomitól, illien keppen icszec
el az nepetis, es innet lon hogy az igaz kemeket,
vgmint Mosest, Iosuet es Calebot kic az foldet di-
czirik vala, vgy mint eretnekeket meg kőuezec.
Mert Luter Marton Zuingliusra tamada, mind
ketten penig tamadanac az Anabaptistakra, kik
Tigurum varasaban meg olettetenecc.

Ezenkeppen az egy Istenrol es annac egy fia-
rol a Melsiasrol valo tudomantis meg vetec, mel-
liet meg mostan sem veznec be az u gyulekeze-
tekben.

G

Mind

MASOD RESZ E.

meg van
19
van
v
Mind ezeknee okagrt az vr Isten meg büfö-
nan visszavonia öket az io földröl, es az kemek-
nec sem hagyta azt többbe latni, hanem mind a p-
staban öle meg öket, es a nep negyuen estendeig
kenferitettes teuelgeni az Antichristus pusztaja-
ban, vgy annira hogy minket kik azok nac mara-
dcki vgyunc mostan vifen be az Isten az igeret-
nec földere az igaz tudomásra, mi g ielentuen
minekunc az ö el titkolt igazsag nac kazdaglagit,
mellicket a mi Artianc meg verettene, es mind
ez ideig gyülnec. De meg eztis mondotta
vala az Isté hog be ne mennienec a Chanaan föl-
dere mert meg gyözettenec az ellésgtül, mely
dolog meg teczet Zuingliusban, az Anabaptistac
ban es Scructusban. Szinte igen az Izrael nepc-
nekis meg monta vala, hogy a negyuen estendö-
nec elötte a poganokra ne menyenec, mert meg
ölettene, es finte vgy törtene.

meg van
Hogy penig az mi nekunc adattatot kemek-
nec egy arant lött dolgot amazockal, meg mutat-
tiac az önnön magoc irasoc, kic egy masra tama-
danac, es a nepet el idegenitet a Chanaan földé-
tül, mely dolgot meg erthecz az OEcolampadius-
nac es Zuingliusnac leveleyből, mellicben meg

v arnac

MASOD RESZ.

vannac irattatva Luternec es Zuingliusnac minden vetelkedesec, Ez könyű pedig Basyleaban niótatott ki 1548 estendőben. Touabba O Ecolampadius Tiguromban az Anabaptistaknac tudományokat az egy Attia Istenről, es az Iesus Christusól, első es második leueleben igen karhoztatta, es az Antichristusnac egy allatu es három femeliű Istenet magastalta. Luter Martonis az Augusta városbeli vallasbā karhoztata az eg igaz Istét, a Iesű Christűt, a keresztfeget es az Vr vaczoraiait

De lásd meg immar az üdötis melybē elrenee a lelki Canaan földenee kemlőy, kic egy mas elten hadakostanac ezer ötfaz huson hat, huson hgt, es huson niolcz estendőbē, kezde Luter Marton Zuingliussal uetelkedni az Vr vaczoraia, es baluaniok felől.

1529 estendőben, csak heaba salla Luther besedre Marpurgumba az Vr vaczoraia felől Zuingliussal. V gyan ezen estendőbē viaskodęc Zuinglius az Anabptistaekkel Tiguromban. Ezen estendőbē ira Seruetus, O Ecolapadiusnac, Melanthōnac, es egyebeknec az eg Isten felől, es az ő könyűet ki boczata az Haromsagnac reuelgesiről.

Vgyā a kor adaki Erasmus az ő magyarazatit

MASOD RESZE.

az y Testamentomra, kit megis oltalmaz a S^unica az Hispaniai barat ellen, kic ötet eretnek nec vadoltac vala, az Istenről a Christusrol, es az keresztfejről valo tudomanban.

Cellarius Martonis azon időbe ira könyvet az Istenec czelekedetiről, es az aniafentegyhasnactisztulasarol, mellet Argentoratumban niom tattanacki 1527 estendőben.

Hogy ha penig ez estendőket meg samlalod mellicben ezec egy masra hadakoztanac, meg latod hogy mostan telic be az negyuen estendő, melybe teuclyget a nep az pusztaban. Meg latod a napoknakis negyuen samat, mellicben a mi feiunc a Christus, chezuen es somiehozuan kesergettet a Sathantol a pusztaban. Es immar közel vagon az idő, melyben az Antichristus pusztaiabol az igert földre kell mennunc, meg sabadulan az ördög nec kesergető czalard sagitol, hogy öruendesheffunc a Christus igeretiben mellicket az pusztanac romlafa vtan mondott hogy meg lesnec.

Az örömnec estendeie pedig melyben minden folgac az ő eluefrett iofagokra ter nec vala, nem heaba volt hogy Isten paranczólattia ferint minden-

MASOD RESZE.

mindenkoron elmulhatatlan keppen az ötven-
dic estendő volt. Melliet az Christusis meg tart-
uan, az ő feltamadása vtan ötven nappal bocza-
ta el a szent lelkét, melliel tanította és vigasztalta az
őveit. Ennec ez örömnec eztendeieis mayd el is
minekünkis lelkbe, es akkor szabadulunc meg
toll es feggel az Antichristus fogfagabol, megter-
uen az mi elvesztetionainkra. amaz Apostoli ania
szentegyhazra, kit az ördög igen meg pusztot
volt, es az Christus helliet ő vralkodot.

Mostan vagyon annak ötven estendeie hogy
Luter Marton fel kezdé bontogatni a Christus
koporsoit, mellicben az örök élet nec meg niere
se helyhez tetetic vala, tudni illic, buczuban, pur-
gatorionban, miseben es szentelt vizben. Mert
Christus születése vtan, ezer, öt száz, tizenhet esten-
dőben kezdé Luther ezec ellen tamadni, melnec
mostan ötven estendeie vagyon, kit hogyha ho-
szavetendés az 1517 estendőhöz, tesen 1567. esten-
dő, kiben mostan vagyunc. Mind ezek nec penig
az vegeben het szani vagyon, melly mindenkor
szent volt mind az nap szamban s mind az esten-
dőben, mind pedig az hetedic holnapban.

De vgyan az dologis meg mutattia ennek kö-

MASOD RÉSZ.

zel való voltat, mellicet meg mondottanac a Pro-
 phetac, Apostalos 2. Thes. 2. es fent Janos az ő la-
 t. s. ban 18. részben az Antichristus romlásáról.
 Meg tetzik immar az által menetet mind az egész
 Babylonon, es a vege ről finte az eleire intottunc,
 az hit nec fundamentomara az egy Atna Isten fe-
 lől, az Iesus Christusról, es az Apostali keresztle-
 gről. Es mikoron hangosban meg bendulend az
 trombita, es el törtet nec a korsoc, mellicben
 vagyon az lampas az Christus, akkor ostan meg
 kell retteni minden Madianitak nac, es el kel ve-
 sni mindenféle fegyverekkel egyetembe. Mely
 dolognac el vegezelt 1570 estendöre variac az
 hit nec. Mert a Babilonai foglagnak is hetuenedic
 estendő volt vege, melyben ennek is vege nec kel-
 lenni. Luter Marton es Zuinglius az ő vallaso-
 kat az Augustabeli gyulesben 1530 estendőben
 adak ki, el boczatuan azt mind ez egész vilagra:
 Azonkeppen az Isten az ő Euangeliomat meg tis-
 tituan az Antichristusnac rutlagatol 1570 esten-
 dőben ielenti ki eppen mind ez egész vilagnac, es
 azt egy iegyeeckel meg bizonyitia mint finte az A-
 postali aniafent egy hazban czelekedet. Ez penig
 neguen estendő a Luter es Zuinglius 1530 esten-
 deictől

MASOD RESZ.

deietől fogva. Sirnac ostan a kor ő a Babylonnac
kalmarkodi az ő orfagoknac el pusztulalan, az
mint meg vagyon írva a fent Janos latasarol írt
kőnűnec 18. részében. A kor lehen a Sidoknac meg
tergsec, a mint meg vagyon monduan a Prophe-
taknal soc helien, Oie. 3. Rom. 11.

Ackoron predicaltatic a Christus Euangelio-
mais igazan mind e feles vilagon, a mint ő maga
megmondotta melliet meg nem lattunc hogy be-
tellesedtet volna. Mert Luter az Euangelionnac
ezac valami részt nagy furssauarral tanította az
mint az ő Postillai meg bizonyitia, es az Kenie-
res Christust a baluaniockal egyetembe nagy ha-
ragosson otalmaza Zuinglius ellen.

Azonkeppen Zuinglius egyebeckel egyetemben
jollehet nag resből, de né tistá eckeppé tanitta min-
denestől fogva az euangelionat, mert az eg allatu
har ő semeliu Istét, a meg tettesült es ketser suleret
Christust hitta segítségül Lutherrel egyetembe,
melliec az Antichrűsnac féfeny vesteli voltanac.
De meg a keresésegben is otalmaza az ellene mó-
dast, mely sémi né egyeb hané büvöles baiolas es
babóasag. Annakokaert az Isté az Antichrűs Ba-
bilőat né akarta egy legieckel meg erőfitéi az Apo-
stali tu-

stali tu-

MASOD RÉSZE.

stali tudomány ellen mert ördögi hazugság volt:
De mikoron amaz Euangelion tista leszen, mel-
liet Christus predicalot, es az Apostaloc vörtec
fondaluan azon az aniaszentegyhazat, lehetetlen
dolog hogy az Isten az ő fiának igereti berint, az
ő menniei tudomaniának bizonylagára menniei
iegyeketis nem adna; á mint finte az Apostaloc
ideieben volt. Mert á Christus ezt mondotta az
ő tanituaninak: Ackic en bennem hisnec, vgy
mond, illien dolgok követic azokat, hogy ördö-
get üfnec es vy nielucken folnac. Szent Ianosnak
16 reşeben, Valaki en bennem hisen, vgy mond,
cz czelekedeteknél mellicket en miuelec, nagjob-
bakat czelekedic.

Nem czac az Apostaloc ideiere mondotta pe-
dig ezeket á Christus hog meg lesnec, de egarant
minden ő hiueinec igerte. Es bizoniara az Apo-
staloc vtannis soc üdöuel löttenec effelec, mind á
Sidoc között, s mind az poganoc es mind á köz-
nep között, á mint meg vagy on irua az Apostali
czelekedetről irt könyűnec tizedic es tizenkilen-
czedic reşeben.

Eztigeric az Apostalok is az meg kerestelke-
dendők nec, hog ha hisnec á meg fezult Christus-
ban, es

MASOD RESZ E.

ban, es annac neuebe meg kerestelkedne, sent
lelket vezne, mely dolog valo keppen be tellic-
sedet, Nem hagyja azert heaba moltis az vr Isten
es igereket hogy higgyene az o Euangelioma
nac.

Hogy pediglen ez ideig mi koztunc ezek meg
nem lottene, ez voltak, hogy, meg ez ideig az a-
niafentegy haz, nagy setetsegben volt az Antichri-
stusnac kulomb kulomb fele serege miatt, es az A-
tia Isten az Izrael nec Istene, az o faual egyetem-
ben meg nem esmeretet, Innet volt hog igaz hit
sem volt, mert nem esmertuc akiben hinni kellett
volna. Amaz igaz keresseg sem volt az menniei
vyonnan suletes nec bizonyaga, melly az hittel eg-
giue kotelestetett. Ez ok a volt azert hogy az mu-
tudomaniunc menniei iegyekkel meg nem bizo-
nitarott, s mind addig sem bizonyittatic pedig mig
ki nem megyunc az Antichristusnac puftaiabol.

Nem nagy dolog volt az Antichristusnakis v-
ralkodni, minec vtanna amaz igassagnac lelke
meg sunt czudat tenni. Mert az igaz hit nec es az
keresseg nec helicte, krisma, az az, kenet fallot
volt be, az Christus helliebe gyertia, suget nec, se-
tetleges vilagossag, Az Euangeliomnac a menniei

H.

sonac

MASOD RESZE.

sonach helyebe, és földi roshadado so szerzetetet.

Es miért hogy ez bolondságoc, az ördög nec se ienkent rabiaiuva es vakocka tésen vala, azokaert az Antichristusis sarralkeni vala be az emberek necsemeit, hog meg az ördög et se latnac, es kerest haniafall leh vala a hamis keresetsgre melly babonafagal menyit haznaltanac, meg mutattia a iclévalo dolog, holott a Christusnac es az o tolle szerzetetet keresetsgrec illi erőssen mond ellene mindez világ.

De mint a Satan a Christusnac lelket meg oltotta, az hamis tudománac be hozasual, azonk eppen mikor az Euangeliom meg tisul a Christus lelke uel, mellet lassan lassan naponkent latunc: Ack orostan az Antichristusis meg olettetic, a mint mongya Esaias tizedic estizenegyedice rebeben, Szent Pal az 2. Thessa. 2. irt. Senki ne gondollia hogy egyeb Christus fainac lelke uel olettetic meg a Satan, hanem a mellet az Apostaloc a pogan nepek et a Christusnac esmeretire teritettec. Nem czac az Euangeliomnac küllő predicalasa az, hanem az belső erő, mellet az Vrindit fel az o hiuenecsiuókben, czuda tetellel azt meg erősituen, a mint meg vagyon iruasent Marknal 16. rebeben

es az

MASOD RESZ F.

es az Apostoli czelekedetben. Nem kell azért a Si-
doknac es a poganoknac teresereis, egyeb lelket
varni ennel. Bizonios dolog ez hog el kell im-
mar romolni e Babylonnac melyben a lelki fog-
lioc tartatnac. Annac okaert sent Ianos latafarol
irt konuben, az o Testamentomnac minden io-
uendolelet a Babylonnac pustulasarol, summa se-
rint eggyue famillia, es pelda keppen vgyan a-
zon besedeckel ez Antichristus orfaganac elve-
sefere sabia. Melliet hog ha valaki meg akar lat-
ni, olvassa meg ez ide ala valo hellicket en nec pu-
stulasarol, es az aniasentegyhaznac meg epitele-
rol. A tobbi kozott lassa meg Ieremiasnac 51. A-
poc. 18. reset. Melly dologra peldat adoc itt te ne-
ked, hog ehez kepest te magadtolis tob hellicket
kereshes a sent irasbol.

Ieremieæ 51. caput.

Apocal. 18. caput.

A Babylon valo ki-
menesre intes.

6. 45.

4.

A Babylõ rólafa-
rol valo ptophetia.

versu.

8.

versu.

2.

A Babilõnac pustu-
latan valo sicalom.

34. 54.

9.

Az hiueknec uo-
mecs.

4.

20.

H ij

A Ba

MASOD RESZE.

A Babylon pusztulásának
vgyan azon jegye. versu 63.64. Apocal. 18. ver. 21.

Lásd meg továbbá Esa. 47. versu 7.8. A Szent
Ianos látásának 18. részét, ver. 7.8. Vgyan ezekben
meg látod a Babylonnac bayoloit.

Azonképpen lásd meg Ezechi. Prophetának
39. részét, ver. 17.18. Szent Ianos látás. 19. részét ver.
17.18.19. Meg látod Ezechielnél az aniafentegy
háznak oly épületes, ki még soha nem volt. Esaias
fnalis 11. es Micheasnal 4.3. részében.

Lásd meg annak vtanna az aniafentegháznak
viulásáról való propheciát. Es. 65. ve. 17.18.19. A
poc. 21. vers. 4. Ezech. 40.41.43. Apoc. 21.

Veld őzue az Esaias Prophetának 35. es 60. ca.
Apocal. 21.

Az Prophetac olly bekefegről mondna ne-
künciőuendőt mely soha még nem volt, mert ac-
kor minden fegyuer nec el kell vesni, es meg eger-
tetni, a fábliacból fantouafac lesne, Az haragos
vad bestiák nem artnac, es oly bekefeg leszen, hog
soha ostan semmi haborusagnac helie ne legyen.

Szent Ianos Apocal. 18.20. mind ezeket kissé
helyre forituan rövid szóval vgmondotta ki, hog
az Antichristus meg ölettetic, es a Satan meg kö-
töttetic.

MASOD RESZ E.

tőztetic. Mert mikképpen az Isten minden ionac
oka, es ki adója az Christus által, Azonképpen é
vilagnac őrdőge, oka es szerzőie az Antichristus-
nac. Semmi nem egyéb am a sents Ianos latafa, ha
nem az o Testamentombeli Prophetiaknac rő-
uid summaia, mellyekben meg irattattanac iőuē
dőképé az Izraelre következendő veszedelmec,
es azoknac Babiloniaba való fogfagoc: annac v-
tanna meg sabadulafoc, es az aniasentegyhaznac
meg epülele. Vgyan ezeket iria sents Ianos is
meg monduan minemü veszedelmec sálnac az a
niasentegyhazra es mikképpen az Babiloniai pa-
razna semely fogfagra viuen meg reszegiti az po-
gá nepek et az ő paraznasaganac boraual. Touab
ba meg iria eztis, mikképpen sákad le az Babilon
tornia, az hiuec mikképpen vitettetnek ki, minie-
mü czodalatosképpen vittatic meg az aniasent-
egyhaz, mikképpen kötőstetic meg az Sathan czer-
estendeiglen, ki meg évilagon soha ez may napig
kötözue nem volt. Es innét volt hogy az sabadó
iario Sathantol Eua paradiczomban megczalat-
tatnęc, es az igeretnec földén mindenszle balua-
niozafon hordoztatnęc az Izrael nepe, es az Chri-
stus elisüeteli vtan minden sentszgec raboltatna

MASOD RESZ E.

né az Antichristus baluany által, mellicc még ez ideig sem tisztulhattanac ki az mint semünkel iol lattinc.

De miképpen az Isten mindenecket be töltött az o törüenbe vala miczodac a regi Babylon ol meg voltanac mondatuan: Azonképp e bizónial variac az hiuec hog e mostani Antichristus or sagais meg romol, kiualtképpen holot lattinc, hog immar nagyob resc által metunc, es finte a kapuia yagiunc a Cana földenecc. Ezokaert igé rohānac mindenecc mireanc hog visa vonnianac, mint finte Pharao czelekedic vala az Izrael nepuel, kit soha el nem boczatot volna, ha a veres tengerben nem lött volna vesese.

Tuggyuc hog az vr Isten semmit el nem kezdett, kit el nem vegezet volna, miképpen meg sabadita Izraelt Pharaotol, által viuen otet a veres tengeren, es meg sabadituan külömb külömb seleg foglagbol, főképpen a Babiloniaibol: Veghöz visi azert e mostani czelekedetis, melnec immar iob reset el vegezte, es ezt e dolgot dicziric es magaz talliac o benne mindeneknec felette, mind a Prophetac s-mind sent Ianos az o latasba, hogy az o ueit meg sokta sabadittani az Isten.

Nag foglag ez, ne hezeb a tob ideig valo amaz
regi

MASOD RESZE.

regi Babyloniai fogfagnal, mert ezer es egnchany
szaz estendonek tobbet tartot. Nem kiczin lesen a
zert abbol valo meg szabadulas, hanem, nagy es
czudalatos a mint az ide ala jegzet Prophetiakba
meg latod. De ennek kivalkepen valo summaia
meg vagyon az Esaiasnac 11. resében, mellet meg
erolsiteti az Apocal. 18. 20. resében valo mondas
a Babylonnac romlasarol, az Sathanac meg ko-
tozeserol, es minden haborusagnac meg czendes-
teserol, mellet oka az Antichristus volt. Ez Esa-
iasnac 11. reséből votte sent Palis a besedeket mel-
leket el azt mongia. hog meg oletteti az Antichri-
stus a Christus saianac lelkevel 2. Theff. 2. Vgyan
azon Esaiasnac 11. reséből meg lathatod hog e mi
udonkre tartoznac a meg vyulasrol valo igeretec
miert hogy a masodic meg szabadulasrol emleke-
zik, mellet masod kez fel emelcsenez nevez.
Touabba sol az Izrael maradekinac minden
nemzetsegerol valo egybe giuytelerol, mely cz vi-
lagnac negy segen vagyon. Az Izrael nepe pe-
niglen el szakadozuan soha sellel nem ozlot, ha-
nem czac az Christus halala vtan. Honnet
meg tetczic hogy ez meg epules az mi udon-
kre tartozic melyben el ozlottanak mind ez
seles

MASOD RESZ E.

feles vilagra es az Ierusalem el pusztult, nem azel
 mult időre, mert akkor a Christus isueteliben,
 bekefegben es eppen uoltanac az igeretnec földé-
 ben az Izrael nepei. Annac vtanna emlekezie az
 zafiorolis, melnec fel kell emeltetni az poganoc
 közöt, es annac fel emelésre őzne gyalni az Izra-
 elnec. Soha nem emeltetet ennec előtte zafio az
 Izraelnec, az poganoc közöt, hanem az poganok
 nac emeltetet az Izrael nepe közöt Ierusalem-
 ben. Mert Syonboliöt, es az Sidoc közül vagyon
 az üdüözitő. Emlekezie Efraimnac es Iudanac
 abrazattiabā az hiuek nec meg bekelesekrol, meg
 nem czac a Sidoc közöt voltanac eddeg visa vo-
 nasoc, de megazoc közöttis kie az Christus neuet
 viselic. Mostan penig a mint lattiuc nem czac az
 kölfeg, hanem meg annac előtte iaroy es, ő ma-
 goc közöt, nagy erős gyűlöfleggel vetelkednec a
 tudomanrol, es nem hog az bekefegről gondolna
 nac valamit, anagy hog az fegyuerből fianto va-
 sat czinalnanac, de ha lehetne meg a pennatis ko-
 piaua változtatnac.

Mely dolog meg mutattia hogy az haborusag
 nac oka a Sathan meg nem kötötetett meg ezi-
 deig, ki az Apostolocideiben vilagofagnac An-
 gialana

MASOD RESZ E.

gyalattá változtattá vala magát, es sian keresi
 vala á kit be nielhetne, á mint sient Peter mongya
 es ki az Apostaloc vtan nagbaluaniozasokat ho-
 zott be, mellic nec á pogan nepec közöt min ed-
 dig helic volt. Es ki az mi feiünk nec az Christus-
 nac helicé, az teuelyges nec feiet az Antichristust
 hozta az aniasentegyhazba, ki mostanis vralko-
 dic o Babyloniaban.

Vgyan azon 11. 35. refében ezt mongya Esaiás
 az aniasenteghaz felöl, senkit az nem üldöz, senki
 ásent hegyen meg nem ölettetic, mert egy hitel-
 sen megyen be többbe abba az aniasenteghazba.
 Ireni. 50, Iohel. 3. Apoc. 21.

Meg iria Esaiás á farkasokat is kik nem artnac
 ábaraniok nac, meg sün nec á fene vadac, es el ves
 nec á feguerec, kit nem hogy lattunc volna ez An-
 tichristus ideieben, de meg azok is fokot öltene
 meg az tudomaniert, kik keresztienek nec valliac
 magokat. A mint Luter ideieben es Zuinglius i-
 deieben Tiguromban. Caluinus ideieben penig-
 len Geneuaban, Seruetust nagy rettenetes en eget-
 tetec meg, ki az fundamentom nac ez eg Atia Isté
 nec, erős es hűseges tanittoia vala.

Azonkeppen Heluetiaban Berna neuü varos-
 ban, ezen

MASOD RESZE.

ben, ezen mostani 1567 estendőben, meg ölette-
tge Gentilis Balint, ki olaz nemzet vala.

Szent Palis ez Esaias irasabol vötte azt mikor
azt mongya 2. Tessal. 2. hogá Christus saianac lel
keuel meg kell ölettetni az Antichristusnac. Mely
irasban meg mutattia Esaias hogy meg elő nem
iöt az meg epülesnac ideie, hanem varni kell az
Antichristus romlása vtan, mikor az Babyloniai
kalmarkodoc siruan iaygatnac az ő örömöknecc
elvesesen Apocal. 18. versu 9. 13. 15. 16.

Meg iria Esaias á Babylonbol valo ki mené-
stis, mint sinta az Aegyptusbelit. Mert miképpen
az Vr Isten minden emberi erőnelkül, czodala-
tos keppé ki hozta az ő nepet Aegyptus földéből,
mind Pharaotol, s mind egyebféle vesedelem-
ből: Azonképpen meg szabadit inmar minköt
az lelki Babylonbol, es az Antichristusnac meg
kellrontatni á Christus saianac lelkeuel minden
emberi erőnelkül. Es á menyemü öröm eneket
mond Moyfes az ő masodic könyuenec 15. versé-
ben, hog eneklett á Sido nep az Aegyptusbeli meg
szabadulas vtan: es Esaias á Babylonbol valo sa-
badulas vtan: vgyan azonrol emlekezik sicut Ia-
nolis az

MASOD RESZE.

nos is az Antichristus romlása után. Apoc. 15. Tizenkilencz edic refében is pedig len hasonlatos hatal adnac az Istennek az meg szabadultac á mint mongya sents Ianos.

A Prophatac semmirőlgyakortab nem emlékez nec mint az aniaszentegyhaznac iouendő epüleferől, es ez meg terő Izraelnek Ierusalembe való gyüleferől. A mint Christus mongya hog le tappottatic Ierusalem á poganoktol, melly püstasag czac addig tart vgymond, mig be telliesed nec az poganoknac ideiec. Masat penig azt mongya az Izraelbeliek nec, kic nem akariac vala ötet halgat ni: ime az tū hazatoc püsta lesien, mind addig mig azt nem mongyatoc, hog aldot az á ki iött az Vrnac neueben. Mert ackor dicziric á Mesiast, kit annac előtte atkoznac vala. Fel emeltetic á Christus az Izrael zafloia, az poganoc között, á mint meg halloc Efaiasnac 11. reféből, mely inimar elkezdetic, mert fel tamad lassan lassan, á Christus az Antichristus sockoporfoiabol, az ő hiueiuel egyetembe.

Nem kiczin iele ez dolognac hogy meg az aniaszentegyhaz ez Babylonbol eppen meg nem tisztult, es nem hogy az meg tisztulasrol valo esme-

MASOD RESZE.

ret bőseges volna, melyről Esaias 2. es Jerem. 31. részben sőt, de inkább még a keresztienek között is olly niluan való tevelygelec oralmastatnac, es az Isten befeđe olly foganatlan köztechogy egy nehany ezer közül sem találnal egyet ki volta ferint igaz keresztienec mondattathatnęc, noha annac neuet viselic mindniaian.

Lattuc az Apostali aniafentegy hazban mely viragozo volt a tudomany, mely foganatos es erős az Isten befeđe, vğ annira hog sient Peter egy predicatorara, harom ezer ember tert a Christus esmeretire Act. 2. Meniemu volt penig ackor az hit es a feretet meg lathatod vğian azon részéből. De senki ne czudallia ezt miert hog sem a Christus sem az ő tolle ferzettetett keresztleg nē predicatorat vğmi köztunc a mint az Apostaloc ideiben, mely tudomanyra mikor egyenlo akarattal terendunc meg lattiac az hiuec, hog semmi nem igertetet olly az Apostaloknac, ki meg minekun-
kis meg nem adattatnęc. De erről mafor többet sollownc.

Mostan czac e dolgoknac summaiat akartuc a keresztienek nec eleibe adni, hogy a meg igertetet aniafentegy haznac epüleset nem czac variac, de
keri: kis

M A S O D R E S Z E

kerickis az Istent hog hamar be telliessegyek, en
 nelinkab peniglen hog immar finte előttne va
 gyon az idő. Semmit nem kezdett ám el az Isten
 kit el nem vegez et volna. Soha nem volt az Isten
 nepenec olly hosszú id:ig valo fogfaga, kinak fába
 dšaga es öröme nem lött volna. Az AEgiptusbeli
 foglag vtan, meg adattatet az Israel nepenec. a tē
 yel es mesel folio igeretnec földc. A Babyloniai
 foglag vtan meg adatec az vy Ierusalemnec epü
 lese, melly örömmel es vigasaggal teli vala, amint
 meg iria Nehemias propheta, es Esdras könyve
 ben, gondolode azért hog minketis meg nem fá
 badittana a mi kegielmes Atianc az Antichristus
 Markaba be forittatott Babylonabol? Meg fába
 ditatiamfia, es meg nyugottia az vr az ő hiueit, az
 ki az eggyűgyűeket mongya bodogoknac lenni,
 kie mayd el vesic az földet, melliet ezideig nagy
 kegyetlensseggel es fegyuerrel birtanac az hitetle
 nec, latod azért hogy az eggyűgyűeknec igerete
 tet, hogy senki ne gondollia ez vrnac ezelek edete
 titemberi erőnel hogy lenne, el kell mi nekünc
 Peterrel egyetembe az kardot tennünc, mert aki
 fegyuerrel keresi, fegyuer miat kell el vesni, az
 Christus mondasa ferint. Meg kell immar var-

MASOD RESZ E.

nunc ez Vrnac czelekedetit, eleitől fogva végig
mily legyen, az Babylonból es az Midianitaktól
való meg szabadulást, ahol czac egye től az Vr ha-
dakozic, Mikeppen finte regen, mely historiáról
Esaias ketfő r emlékezcic, ca. 9. & 10. Ahol az meg
épülesről szól.

Mikeppen pedig az Babyloniai pusztulás után,
meg fundamentomotis vyaat kellett vetni az vy le-
rusalemnek az Izrael népének: Azonk eppen mi-
raytunkis finte azon dolog törtent, holott az An-
tichristus semmi czickelt, hellien nem hagyot
volt az tudomanban. Es az mint akkor olly ke-
gyetlen ellenfeg volt, hogy eggic késsel magat kel-
let otalmazni, masickal építeni: finte azonk ep-
pen vagyunc mijs mostan. Annac felette nagy
sóc patuarkodásokat gondolnac vala, tudni illic,
hogy az Izrael nepe elhasonlanęc a kiraltól, meg
tiltana az adot mindét meg haboritana, es mind
a többi, kikkel az Christustis karhoztattiac vala
mikor halálra menendő vala.

Mikeppen azért atiamfia keresztien, semmit ac-
kor nem arthatanac az ő sóc patuarkodásokkal
az ha-

MASOD RÉSZ E.

az hatalmas Isten ellen, ki az ő nepe nec a sük seg-
nec ideien gongyokat viselte, Azonképpé, noha
mi nekünkis mostan loc bofusagot es sidalmat
kel el senuednunc, de mind az által, nem hagy ez
niaualiaban az mi Istenunc, hanem meg szabadit
az Antichristusnac lelki rabfagatol. Nem kesic
penig esel az Isten, miért hogy immar sin-
te az kapuian vagyunc az Babylon-
nac senki ne ketelkeggiec azért
ebben hog az Vr el nem
vegezne az ő mun-
kaiat.

Szent

7 C.Y.
SZENT IANOS

NAK TIZENHETEDIK RESZE-
BŐL EZ MÖNDASNÁC, ES AZ Ő-
RŐK ELET HOGY MEGESMERIENEK
tegedet ezac egyedül igaz Istenec, es a kitekül-
dettel az Iesus Christust magyarázattia: az közé-
seges egyenlő értelmű tanitoknac Erdel ország-
ban vallásoknac bizonygára es erősítelere, az
egy Atia Istenről. es az Ő Fiarul a Iesus Chri-
stusrol, es ezek nec az Ő szent
Lelkeről.

17752
VALLÁS TÉTEL AZ
egy Atia Istenről.

ISZŰNK EGY ISTEN-
ben. ki amaz Atia, kiből minde-
nec, vadnac, es mi ő béne 1. Cor.
8. ki egyedül fő Iudę 1. felleges es
magassagbeli Act. 7. Luc. 1. ezac
egyedül lathatatlan, egyedül bölcz es egyedül ha-
talmas

HARMAD RESZE.

talmás 1. Tim. 1. Rom. 16. csak egyedül mind-
neknek felelte való Isten Eph. 4. egyedül igaz Iste
Ioan. 17. egyedül Iehoua Atia, kingtőb ninczen
Esa. 45. egyedül a mi meg igazulafunknakut fe
ie, es vilagosagoknak Attia Titum 3. Iacob. 1. min
deneknél nagyobb Ioan. 10. egyedül Atia, es Chri
stusnacfeie 1. Cor. 11. es azon Christusnac Istene
es Atia Ioan. 20. Matt. 27.

Ebben azért ez ég magassagbeli Istenben, Chri
stusnac Atiaban, menynek es földnek teremtoie-
ben Act. 17. erős hittel hiszinc legy előfer: miért
hogy csak ő egyedül az ő mertekhetetlen irgal-
massaga berint iduezitőt minket, az vyonnan va-
lo saleresenek mosogatafanac, es sent Leleknek
meg vytafanac altala, melliet mireanc búsegelen
öntőt a mi meg iduössitőknek Iesus Christusnac
altala.

AZ ATTYA ISTEN- nek Fiarul.

A Nnac vtanna hiszinc egy vrunkban Iesus
Christusban, kinec altala mindenecyadnac
1. Cor. 8. magassagbeli Istennek Fiabā Luc. 1. mely
az Atia Istennek erőieuel arnickoztatuan fogan-
K tatot

HARMAD RÉSZE.

tatot ſent Lelektút a ſűz Marianac meheben Lu.
2. Matt. 1. mely Chriſtusban az attia Iſten az vtol
ſo időkben magat meg ielentette Heb. 1.

Ezt ez Iſtennec fiat, ſem lathatatlānac, ſem halha-
tatlannac, ſem mindenecc nec felete valo Iſtēnac, a
uag kiből mindenecc volnanac ſem ő magatol va-
lo Iſtennec ſoha nem valliuc lenni. De inkab ezé
Chriſtuſt hiſſűc hog volt mikeppen moſtanis I-
ſtent Iſtentől, vilagoffag vilagoffagtól, igaz Iſtent
igaz Iſtentől, bölczet a bölczetől, teremtot tereni-
tőtől, es halhatatlant halhatatlantól, mongyuc az
Atia Iſtētől ki ſenkitől nem függ, kincc ő, Fiu é vi-
lagnac vege vtan alaia vettetetic, es nem imez a-
uagy ama termezeti ſerint czac: de mindeneſtől
fogua 1. Cor. 15. Es abban az Iſtennec Fiaban hiſ-
ſűnc, ki ő maga ſent Ianoſnal 14. kiſſőbnec mon-
gya magat lenni az ū Atianal.

Egyenlőnec kedig azert hiſſűc lenni es mon-
datni, mert az Atia Iſten minden, ő Iſtenſeget, rel-
lies voltaual nekie reſeſtette: es adot nekie min-
den hatalmat menyben es e földön, es ezen ő Fiat
Angyaloktól es éberektől imattatni akarta Mat.
28. Heb. 1.

Valliuc azert az Ieſus Chriſtus lenni Iſtennec

ama

HARMAD RESZ.

ama egyetlen egy Fianac, kiról az Atia Isté men-
 ből ketser tanu bizonygot tót, Matt. 3. 17. Luc. 3.
 Es akit regé a sonialat maguabol: Adamnac meg
 igirt volt Gen. 3. annac vtanna Patriarknac A-
 brahamnac agyekabol Gen: 12. 18. 23. 26. Ité Act.
 3. Ecclci 44. Davidnac kedig az ő maguabol. Es
 a mel egyetlen egy felől minden Prophetac iouen-
 döltene. Es akit az Apostaloc annac vtanna fer-
 sijnac Act: 2. es ember nec 1. Thim: 2. masodic A-
 damnac 1. Cor: 15: mondnac: mely ember Chri-
 stust Isté nec Fianac a Centurionac altala az iras
 niluan vallia hog volt monduan, Bizoniaba ez é-
 ber Isténec Fia vala Mar: 15. Ki felől Moyfes es
 prophetalt monduan, Prophetattamaft ti nektec
 az Isten a ti atiatoc fiaij keful hasonlatost ho sam
 Deut: 18. Act: 3. 7. Mely felől keresztelő Ianos es ta-
 nu bizólagot tót monduan, vtanā iú a ferfiu Io: 1.

Ezt azért é lathato Cristust mógyuc az atiatol
 egyetlen egfület nec lenni, Io: 1. mely nec kiuüle
 mas nincz é Ef: 45. egyetlé egkezbe iaróac 1. Ti: 2.
 Eleuenek nec es holtak nac biraianac es itilóieec
 2. Thim 4. aniafenteg haznac egfeienec Eph: 5. ki
 diczirendó Isten öröcke Rom: 9. kit imadunc es
 apolgatunc es tistelliuc, es kiben öröcke bizunc, a

HARMAD RESZ E.

magassagbeli Istennec öröktől fogva való vege-
zese ferint. Valliuc azért pallal egietembe 1. Cor.
2. hogy semmit mi egyebet nem tudunc ha nem
czacà meg febült Iesus Christust.

AZ SZENT

Lelekről.

H Ibbuc à sent Lelket es lenni az atia Istennec
es à Fiunac Lelkenec Mat. 3. 10. 12 Lu. 4 Ro
ma. 8. 1. Co. 2. 3. 2. Co. 3. Gal. 4. Eph. 3. Phil. 1. Act.
2. mely az Atiatol farmazic Ioa. 15. es à Fiunac al
tala adatic az hiucknec Tit. 3. ki feresztetót Isten
tól à mi gondviselőknek Ioa. 14. Tanito Luc. 12.
es lelki ayandekoknac ostagatoia 1. Corint. 12.
Hebr. 2.

Istennec kedig ötet nem meriük neuezni, mert
soholt az iras azt nem mieli. Segitsegre hinya, a-
uagy imadnia annal inkab nem, mert semmi hitel-
re való pelda grről ninczen: Es az Christustól e-
lőkbe adatatot kèniergesnec, imadkozafnac, es
segitsegre való hiuafnac mogyanac nekők eleg-
nec kel lenni Matt. 4. 6. Ioa. 4. 9. 11. 14. 15. 16. 17.
Act. 1. 4. 12. Eph. 1. 6. Heb. 8.

Ket oka vagyon à miert ez vallas tetel vtan s.

Ianos

HARMAD RESZE.

Ianos mondásának magyarázatát helyheztenni
akartuk: Első hogy meg bizonyítsuk hogy ez a mi
vallásunk Istennel egyenec derec foliasából legyék
második hogy a kic a reuid vallásból a mi valla-
sunknak értelmet ezekbe nem vehettek, é
magyarázatból iobban meg érthet-
sek, es az után igaz ityletöt te-
hesenek.

K ij

Szent

HARMAD RESZE.

SZENT IANOS

NAK TIZENHETEDIK RESZEBEN
IGY SZOL A CHRISTVS.

*Ez az örök élet hog' megismerienec tegedet
ezac egyedül igaz Istenec, es a kit elküldet
tel az Iesus Christust.*

AZ IGIKNEK SOM

maia ez.

A Christus it chelien a kőniörgesben be hozza a mi iduességönk nec fundamentom arol valo tudomant, es meg magyarázza minemű dolokban helhez tetőt legyen a mi iduességüncc es az örök élet, tudni illic, az egy Atia Istenec, es az ő Fianac a mi vrunc Iesus Christusnac esmeretiben hog' kedig ne ketelkegyel meg hamisítatlan igazságnac lenni ezt e tudomant, meg mutattia ezt az egez sents irasnac foliasa Mat: 23. Mar: 8. Lu. 9. Ioan: 3. 6. 8. 16. 1: Cor: 8: Eph: 4. 1. Thim: 2: A sents Pal es minden ő leueleiben nem egyebet tanit, hanem az atia Istent, es a mi vrunkat a Iesus Christust mikoron keduet es bekeleget az Atia Istentől az
Christus

HARMAD RESZ.

Christus által adatni kíván: Szent Iános az ő első leuelenec 1:2:es 5:refében emlékeztet a tarsalagraol a minemű tarsalagunc vagy on az Aitia Istennel es az ő Fiaual a mi vrunc Iesus Christussal hogy kedig niluan legyen, hog mi nem tauozunc el az bent irasnac regulaiatol auagy foliasatol, egy mas ellenebe valo vetesneccaltala meg magy arazzuc a bent irasbol az Aitia Istent, az ő bent Fiat a Christus Iesust, es a bent Lelket, hogy niluan meg esmerhesd mit tanit e felol az Istennecigie: es mit a papa az ő sergeuei: Es hog e ket fele tudomanrol itiletet tehes, hog ne esse craytad bent Peternecc ama mondas a 2. Pet: 2. Szidalmazzac azokat ket ne tudnac hog az ő vesedelmekbe eluesenec.

ELSŐ PREDICATIO

az Aitia Istentrol.

E Predicatioban három dolgot vesunc elő, a-
Uagy ez három dologrol folunc: Előser mine
mű tulaydőségoc legyenec, kickek az Aitia Istent
külömbesztetic a Fiutol: Masodser minemű kü-
lönbség legyen az mi tudomaniunc közet es az
Antichristusnac czinalt tudomania közet: Har-
madser miczoda hazna legyen e tudomannac.

Az első-

HARMAD RESZ E.

AZ ELSŐ RŐL.

NYltan es minden ketelkedes nélkül predi-
cal az Istenec Fia az örök eletről, es minde-
neknek előtte minket az ő Atianac esmeretire,
mint minden ioknac kut feiere vezet: melly kut
főből mi reánk az örök élet, es minden testi es lel-
ki jóc fálnac Iaco. 1. Phili. 3. 1. 1. Tim. 1. Hogy ke-
dig ez Atia Isten, ki czac egyedül való, es igaz Iste,
légyen a Christus attia: az előliaro, és keuerkezen
dő igyk nec rendi ezt meg mutattia. Mert elől ve-
ti ezt monduan. Atiam el iőt az ora, diczeicz meg
a te fiadat. Es az igyec vtan mindiaraft ezeket ve-
ti monduan: Es mostan diczőicz meg te en atiam
engemet. Szol azért az ő Attiarol, es azt neuezi
egyedül való Istenec.

De hogy efele tulaydon neuezetec, kic az Atia
nac tulaydonittatnac meg esmertessene. Az Iste-
nec igyene rendiből elő famlalliuc a többit es.

Előfer egy nec mondatic, mert egy az Isten ki
meg igazittia a kerniül meteltetett, es a kerniül,
meteletlent hit nec altala Rom. 3. Eg az Isten, egy
a közbeiarois Isten közet es ember közet, az em-
ber Christus Iesus 1. 1. Timot. 2.

Egy az

HARMAD RESZ E.

re minden poganoc közet Rom. 16. Abraham
kedig erdőt plantala Bersabeban, es az őreke
valo Istennec neuet segitsegre hiva Gen. 21.

6. Nagy, varuan a bodog reminseget, es a nag
Istennec, es a mi iduezitónknec a Christus Ie-
susnac diczőségenc el iöuetelit Tit. 2. Ime az
nag Istén ki meg gyözi az mi bölczesegünket
Iob 36.

7. Aldot, czac egyedül erős, Kiraliokon valo
kiraly, es vralkodoko vr 1. Tim. 6.

8. Halhatatlā es lathatatlā. Az őreke valo kiraly-
nac, ki czac egyedül ő maga halhatatlā es latha-
tatlā, tisztessleg es diczőség mind öröcken őrec-
ke 1. Tim. 1.

9. Ő maga Vr, Judas leueleben.

10. Egy mindeneknec Atia Mat. 23. Atiat ne-
hiatoc magatoknac é földén: Mert egy a ti A-
tiatoc ki meniekben vagyon.

Mindeneknec Atia ki mindenecfelet, es min-
deneken, es mindniaiunkban mi bennünec vagiō
Ephc. 4. Nem de az Atia Istén mindnyaiunknac
Atiac? Malach. 2.

Nag Vr es mindenecfelöt dicziretes es mindē
Istennec felet rettenetős Psal. 96.

Ez egyetlen, magassagbeli, czac egyedül őreke

HARMAD RÉSZE.

való igaz Isten, czà Christusnac feie 1. Cor. 11. A-
karon est hogtuggyatoc, hogy minden firfunac
feie à Christus, a sonyallatnac feie k edig à firfu:
Chistusnac feie az Isten. Aldot az Isten à mi vruc
Iesus Christusnac atia, ki minket meg aldot min-
den lelki aldomasockal meniekkben à Christusbà
es à mikeppen minket valastot ó benne vilagnac
rendelesene elotte, hogy snteg es fertelmessag-
nelkül lennenc sereterbe ó elotte Ephe. 1.

Az Isten à mi vrunknac Christus Iesusnac A-
tia 1. Pet. 1. Aldot az Isten, es à mi vrunc Iesus Chruf-
nac Atia, Apo: 3. à ki gyosfedelmes lesen, ekeppen
eltotzetem feier ruhaba, es kinem torlem az ó ne-
uet az elo kenybol, es meg vallom az ó neuet az
en atiam elot, es az ó Angyali elot.

Ioan. 20. fel megyec az en atiamhoz es ati atiatok-
hoz az en Istenemhoz es à ti Istentekhez.

Szamlalhatnc az o testamentombol nagy soe
bizonylagokat, de ez eleg legyen.

SOMMA.

Igaz Isten es mindniaiunknac Atia kitol min te-
nec vadnac, es ki mindenec selet es mindniaiunk
ban vagyon, menyec es földnec vra, vilagossag-
nac es lelkek nec Atia. Mat. 11. lac. 1. Heb. 12.

HARMAD R ESZ E.
A MASIKRÓL.

S Emmi nincz niluabbā Istennek igiyeben, mint az egy Istenről valo tudoman, kit mindenkoron es mindeniút á mi vrunc Iesus Christusnac a tianac mongya lenni á s̄ent iras: es mindenecc nec teremtoienec, ki leg előferis Adamnac, annac vtanna, Abrahamnac es egyebeknec igirte az ő Fiat, ki az frigytetelert, kit tót volt Abrahamnal, Isackal es Iacobal es egyebeckel, atiaknac Istene nec akarta magat hivatni. Act: 2. 3. 8. Annac vtanna vyonnan valo neuezetót vón maganac az vyonnan valo io tetelről, miért hogy az Izrael Fiat az AEgiptusbeli fogfagbol ki s̄abadita. Vegezetre el külduen az ő Fiat ki a s̄oniallatbol lön: Gal: 4. Atianac neueuel mindenút az vy Testamentomban hivatatic.

Ezt mikoron az Antichristus ki nem vakarhatna az s̄ent irasbol, ő maga feietől magyarazatot s̄erze az Atiac es a Conciliomoc altal, monduan az egy Istent háromnac es allatnac, az az, essentianac auagy allatban: auagy három s̄emelyben lenni: melly s̄emiliec nem allat. Es az három s̄emilt egy Istenben: mely foldozással az Apastoli eggyűs̄egfel

HARMAD RESZ E.

seg fel fordittatec, es Daniel nec Prophetalasa se-
rint, olly Isten hozatot be az aniaszentegyhazba,
melliet a mi attianc nem esmertec. Hogy kedig
est az Antichristusnac Istenet meg esmerhesd,
ved esedbe az egy mas ellebe valo vetefeket,
kit Antithesisnac neuezunc.

ELSŐ ANTITHESIS.

Hisem az Istent az allatnac egyessegeben egy-
neclenni, es semilben háromnac: az az, hi-
sec az egy Atia Istenben, Fiu Istenben, es sent Le-
lec Istenben, es ez három, Atia Isten, Fiu Isten, es
sent Lelec Isten, egy Isten. E penig Christusnac ta-
nitasa ellen vagyon, ki sent Ianosnac hatodic re-
seben az Istent egy nec, es nem háromnac, de o A-
tianac mongya lenni. Mikoron, vg mond, mind-
niaian tanittatac les nec az Istentol. Es mindia-
rast vtanna veti: minden a ki halgattia azen A-
tiamat, es tanul o tule &c. Ioan. 8. Es meg nem es-
merek hogy az Isten mondania o atianac lenni.
Es ottan, az en Atiam az, ki engemet diczeit kit ti,
ti Istentek nec mondatoc lenni.

MASODIK.

HARMAD RESZ E.

Hisem hogy miképpen az Atia Isten teremtet
te a meniet es a földet, azonképpen a Fiu Iste
es a bent Lelec Isten. Ezis Christusnac tanitasa elle
vagyon Matt. 11. Luc. 10. halaad adoc. vgy mond,
tenked ki földnec menynece teretőie vag. Matt.
19. ki kezdetebe réxeté az ébert firfiuua es a sonialat
ta terete oketi. *HARMADIC.*

Hisem hog ez három, Atia, Fiu, bent Lelec egy
termezeti, egallatu, egyenlo, es hasonlatos o
magaban: ott semmi első, auagvrolló ninczen. E-
zes Christus ellen vagyon, Ioa. 7. az Atia Istentől
vagyoc, vgy mond a Christus Ioa. 10. 14. az en A
tiam nagyobb nalammal.

HARMADIC RESZ E.

Haró okert kel minekunc étudomant igazaa
tanulnunc: Első hogy meg ertheffuc mine-
mü gonoffagoc es ektelenfegec kőuetkeznec a So
phistaknac az ő hamis tudomaniokbol: mert né
czac az háromlag egy Istent kelletic hinnunc: de
keferiterunc hinni az egyet háromlagnac melly
nigleg leßen. Es niha az háromlagot egyesseben,
es semiliekbe valo Istent Es vizőtag a semilieket
Istenbe, neha pedig az allatban, auag az allarot a
semilekben.

Miczo

HARMAD RESZE.

Miczoda tudomá lehet ſélhez hasonlatosb en
nel? mellyben neha ezt neha amazt keneritetunc
hinni, es mind az által es semit nem hiſunc.

hat egyben két hinniunk.

Higyunc azért az egy Iſtenben ki Prophetak-
nac es az Apoſtoloknac Iſtene, es ki a Chriſtusnac
Atia, ki minket vgy ſeretöt hog az ő fiat nekunc
atta: ki az ő tulaydon fianac nem engedöt: ki min-
ket maganac meg engedtet az ő Fianac halala-
nac általa, ki mindeneket czelekezie es mindene-
ket ad mi nekunc a Chriſtusnac ő Fianac általa,
ha kedig ignem hiſunc, kéſeritetunc egyeb Iſte-
nekben hinni, kic közet ninczen Atia, Sem Fiu né
adatot minekunc, Aminemű volt Baal, Moloc, A-
ſtharot, es é moſtani Sophiſtake, Egy: harmas: al-
lat: három ſemilyű, melly Iſtenc felől czac egy
betű ſincz a ſent irasban: De az egez ſent iras az
egy atia Iſtenről teſen bizonsagot, ki minket te-
remtöt: es az egy Iſtenc fiarul az Ieſus Chriſtus
rul ki minket meg valtöt: Es az eg ſent Lélekről
kiuel meg iedzetetunc az örök életre. Mindene-
ket azért, kic é ielen valo életre, es a iouédőre néz-
nec, czac ez eg atia Iſté, kitől midécc vadnac, tekel-
tetelen

HARMAD RESZE.

letesen szerzette meg a Christusnac o fianac altala.

Mit czelekedic hat immar az egy, harmas, a-
uagy az harom semlyo Isten: mikoron immar
mindenket tekellelesen, es az vtolso napotis el
vegezi az eg Atia vr Isten az o Fianac Christus
Iesusnac altala, es nem az harmas, a mint set Pal
Rom:2.tanit?

Masodic oka, hogy az atianac az o meltosaga
eppen meg maraggyon: Mert a Prophetac, Chri-
stus es az Apostaloc, czac o nekie tulaydonitnac
minden meltoffagot. Leg closer mert czac o felo-
le folnac, es czac egyet valnac földnec es meny-
nec teremtoienec: es czac otet magastalliac az e-
gez o Testamentomban. Az hit es az kenierges
czac az egy Istenre meny nec földnec teremtoie-
re igazittatic: es semmi egyeb modgya a konoirges-
nec az o Testamentomban ne talaltatic. Christus
eskedig Mat. 6. esenre tanit monduan mikoron
konoiregtec est mongyatoc, Mi Atianc ki vagy
meniekbent &c. Megint 7. nem minden ki enne-
kem ast mongya Vram Vram, be megye meniec
nec orfagaba, de a ki az en Atiamnac akarattial
mieli ki meniekbent vagion, Mat. 16. Valaki val-
lalt tessen en felolem emberc elot, enes meg val-
lom ot.

HARMAD R E S Z E.

Iom ötöt az en Atiam, elöt.

Luc. 10. 23. Ioan. 5. 6. 7. 8. 12. 14. 16. Egyeb soe helicken a Christus mindenkoron es mindenüt emeltoffagot Atianac tulaydonittia. Ez ez igassagot a pokolbeli ördeg az Antichristusnac altala meg fertelmezte: Elöfer mikoron azt tanította hogy a Christus azon Isten mely az Atia. Ez oko mielte kedig hog ne esmeriuc ki legyen az Atia Isten, mert est o allata valtoftata leg elöfer: Azon keppen az o Fiat, kit masodik femilie, es ket természetu Istenne tot.

Masodfor azert mielte, hog a mi meg igazula funknac rendit es mogyat meg ne erthessuc, mert mikoron az atia Isten mindeneket czelekodet az o fianac altala: es az o sent Lelkeuel a valaftatokat meg peczetelte, akarata hogy az Atia, Fiu, es sent Lelec azon eg Isten legyen: hogy a mi meg igazulasuknac első okat es kutfeiet be boritanaia miképpé a Filisteufoc Abrahamnac es Jacobnac kutait be borítottac, es be töltettec.

Harmadfor azert, hogy az igaz kőniörges nec formaia es modgya el vesne, Mert a mint Christus bizonyfagot tesen Ioan. 4. Az atiat Lelekbe es igassagban imaggyuc. Es Ioan. 15. 16. Az Atianac

M

az o ne-

HARMAD RESZÉ.

az ő neueben kőniergűnc. Antichristus kedig azt tanittia, hog mint az harmat egyetemben imadgűnc: maga sem igaz kőnierges, kőzbeiaronekűl nem lehet, hog be tellesedne a mi sēnt Ianos E-uangelista által mondatot: kinél az Atia ninczē, annal a fiu sincz. Es a kitagagya az Atiat es a Fiut, ez az, Antichristus.

Harmadic oka hogy az ellenkőfő felne az ő kiualtkeppē valo erőfegit esűnk be vegyűc: Mert az ő veledesek nec fundamentomoc ez. Azon neuezetec tulaydonittatnac Atianac Fiunac es a sēnt Lelek nec, azert Atia, Fiu, es sēnt Lelec azon egy Isten, hog ē mondas hamis legyen, meg teczie az oda fel elő samlalt atia Isten nec tulaydonfagi ról, melliec czac az Atianac illenec. Ezt niluabbā meg erősittiűc a keuetkezēdő prędicatioban hol ott a fiunac tulaydonfagit, kic semik eppen sem az Atianac sem a Fiunac nem illenec: elő sālalliuc.

*MASODIC PREDICATIO
az Atia Isten nec sēnt Fiarol az Iesus Chri-
stusrol.*

Minck

HARMAD RESZE.

MInec vtanna à Christus első helyt es mel-
 toffagot ada es tulaydonita az ő Atia-
 nac: Az vtan ő magarol estanit, hogy
 az Apostaloc es minden hiuec meg esmeriec őtet
 ki legyē, es minemű iok at hozot è vilagnac: Ielēti
 kedig hog ő boczattatot az ő atiatol è vilagra hog
 è vilag el ne karhozzec, hanem ő általa iduefulliē
 mik eppen az Angyalnac mondasa tanit, Neuez-
 zed az ő neuet Iesusnac, mert ő szabadittia meg az
 ő nepet az ő bűneitől. Christusnac es neuezi ma-
 gat, mert meg kenettetōt az ſent Lelek nec tellics
 voltaual, hog mi kiraliyunc es papunc lenne.
 Nem czoda azert hog az őrek elct helheftetōt az
 egy Atia Istennec, es az ő Fianac az mi vrunknac
 Iesus Christusnac esmeretiben: mert az Attia ez
 egy nec általa rendelte hogy őrec eletōt aggyon-
 nek űnc, mik eppen ő maga mongya Ioan. 10. En-
 iöttem hog cletec legyen, es bűnegefen legyen. Es
 Roma. 5. Mik eppen egynek, általa iōt à bűn ez
 vilagra, es à keppen elteriedet mindenekre, azon-
 keppen egy ember nec általa iōue az igassag &c.
 Az Euangeliomnakis tellics Sōmaia arra megic
 hog higgýűc à Iesus Christust Istē nec fianac lēni es
 hiue őrec eletōt valliűc. Eze adatatnac elōnkbe

HARMAD RÉSZE.

Erővid befejedben: Mostan azért egyebeket hatra hagyuan ekettőről szóljunc. Először minemű nevezeteckel ekesti a fent iras az Istenec Fiat, kic sem Atianac, sem a fent Lelek nec nem tulaydonittatnac. Masodszor mik eppen ez el boczattatot Christus külembesen a thul: kit az Antichristus az Anya fentegyhazba be hozot.

AZ ELSERŐL.

Elő nevezet melliel a Fiu külembezettic az, Atiatol, ez. Elküldettetöt. melyhez töt hozza az egyetlen egy fületet, mint Ioa. 1. vagon, es latuc az ő diczőseget mint az Atiatol egyetlen egy fületet nec. Es Ioa. 3. Vg ferete Isten ez vilagot, hog az ő egyetlen egy Fiat adnaia, hog minden a ki hisen ő benne örök elete legyen.

7 Tulaydonac neuezi fent Pal Rom. 8. Ki tulaydon Fianac nem engedet, de mi eretunc ada ötet.

2 Szent lelektől fogantatot Lu. 1. A fent Lelec te read iő, es a magassagbeli Istenec creie bearniekoz tegedet: ennek okaert az mi tetőled fületic fent nec es Istenec Fianac hiuattatic. Matt. 1. Ne felvedd hozza a Mariat a te iegiesedet, mert a mi ő benne fogantatot, fent Lelektől vagon.

Asonial-

HARMAD RESZE.

3 Afoniallatból lőt Gal. 4. Mihent az idő nec
tellesedese el iőue, el küldte az Isten az ő fiat ki a:
foniallatból lön.

4 Lőt, es ki hozattatot Davidnac maguabol Ac.
13. Ennec maguabol az Isten igereti ferint tamaf
ta Izrael nec fabaditot az Iesust Ro. 1. Az ő Fia fe-
löl, ki lőt neki Davidnac maguabol test ferint.

5 Örektől fogva rendeltetöt 1. Pet. 1. el rendelte-
töt ez vilagnac rendelefenec előtte, meg ielente-
töt az vtolsó időben ti crettetöt.

Igiretetöt. Gen: 3. Afoniallatnac magua, meg
töri a kigyonac feiet Rom. 1. Melly Euangelio-
mot igirt volt a Prophetac által az ő Fia felöl.

7 Valasztöt Esa. 42. Mat. 12. Ime az en folgam kit
valasztottam: az en ferelmese, kiben meg nyugot
az en lelké. Az en lelkemet tešem reaia, es a nep
nec iriletöt hirdet 1. Pet. 2. Ime Syonban tesec fő
segeletes könet, valasztattat: es a ki hisen ő ben-
ne me nem gyalaztatit Mat. 12.

8 Megiedzettetöt Ioan. 6. Czelekegyetöt nem a-
nac az eledel nec a mely el vez, de annac a mely
meg marad az őrec eletre, melliet az ember nec
fia ad ti nekrec: mert ezt az Atia Isten meg iedze-
te, auagy meg peczetlette.

HARMAD RÉSZE.

- 9 Adatatot mi nekünk. Efa. 9. Gyermec születőt mi nekünk, es Fiu adatot mi nekünk. Ioa. 3. V gfe-
rete Isten ez vilagot, hogy az ő fiat adnaia. Rom.
8. Ki az ő tulaydon Fianac nem engedőt, de mind
niaman mi erettünk ada őtet.
- 10 Megszenteltetőt. Ioa. 10. Kit az atia meg szentelt
es kuldete ez vilagra.
- 11 Megbizonitatot, es meg erősitetőt az Istentől
Act. 2. 10. Izraelbeli férfiac halliatoc meg é befede-
ket: Az Nazaretbeli Iesust az Istentől ti köztetők
meg bizonitattat férfiatieles czelekedetőkkel es
czodackal es iegeyekkel kiket az Isten czeleködöt
ő altalati köztötők.
- 12 Megkenetterőt. Act. 10. A Nazaretbeli Ie-
sust, miképpen meg kente őtet az Isten szent Le-
leckel es erővel.
- 13 Feltamaztatot. Act. 2. Melliet az Isten fel ta-
mazta, meg oduan halalnac keteleitől.
- 14 Megdiczõitetõt. Act. 3. A mi Atianknac Istene
meg diczõitõte az ő Fiat a Iesust.
- 15 Felmagasztaltatot Istennec iobiaual. Act. 2. 5. I-
stennec iobiaual fel magasztaltatot, es az Atiatól a
szent Lelõc felõl valo igiretet veuen, ki õtette es a-
iandekot melliet hallotoc es lattoc.

Enne:

HARMAD R E S Z E.

- 16 Ennec az ő Fianac adot az Isten életöt. Ioan. 5. Mikeppen az Atiaban ő magaban vagon az élet: azonkeppen atta az ő Fianakis az életöt hogy legyen ő magaban, es hatalmat adot neki itiletet tenni, mert ember nec Fia.
- 17 Tisztetseget es diczőseget adot neki 1. Pet. 1. Ki fel tamaštotta őtet halottaibol, es diczőseget adot nekie.
- 18 Szent Lelket adot. Ioan. 3. Ennec nem mertec ferint adgya az Isten àlelket.
- 19 Hatalmat földön es à mennyen. Mat. 28. Adatatot ennekem minden hatalő mennyen es földé. Neu minden neuec felet. Phil. 2. Annakokaert fel magastala őtet az Isté, es ada neki neuet, mely minden neuec felet vagon.
- 20 Itiletöt tenni adot, mert ember nec Fia. Ioan. 5.
- 21 Ezt az ő Fia tötte Apastolla es à mi vallasunknac fő papia ferzette. Hebr. 3. Ennec okaert, sent atiafiac, à meniei hiuatalban kic rezesec vattoc, es setekbe vegyetec à mi vallasunknac Apostolat es papiat à Iesust, ki hiú annac, à ki őtet el rendelte, mik eppen Moyfes minden ő hazaban.
- 22 Örecke valo papa tötte őtet. Heb. 6. ahoua az előliaro Iesus mi erettunc be mene őrecke valo pap leuen, Melkifedek nec rendi ferin t.

HARMAD R E S Z E.

Mindeneken örökessé tette es szerzette, Hebræ: 1. kit mindeneken örökessé töt.

hisiny ad 2 E leueneknec es holtaknac itilõuõ szerzette. Act. 10. Mert õ ki szerestetöt itilõue eleueneken es holtakon.

Tötte ötet fegeletes kõue. Act. 4. Ez a kü, mely meg vettetet az epitõktõl ti tületec, ki fegeletes kõue lõt. 1. Pet. 2. Ime Syonban tefecfõ fegeletes kõuet. Psalm. 117. A mely kõuet meg vetettec az epitõc, élõn fegeletõs kõue: az vrtul lõt ez, es czodalatos a mi semunc elõt.

Ez Istennec Fia a Iesus Christus lõt mi nekunc Istentõl bölczefegunc es igazsagunc 1. Cor: 1.

Ez Iesust kit ti meg õltetec a fan fel fügestuen, ez az, kit az Isten az õ iobiaual fel magasztalt Act. 10. 5.

Ez, e Fiu adatot mi nekunc Istentõl hog mi vigossagunc legyen. Igasagnac Doctora, mester, propheta, a mi lelkunkec paztora, közbe iaro, az mi betegsegunknec oruosa, a mi lelkunknec pispeke. Pispeke es paztorra, nagy pappá, es õrecke valo kirallia tötte. Es ez a gyermek, kinec hiuattatni kél vala hatalmas Istennec: Bekesegnec feicdelmenec: es iouendõ vilagnac Attianac, es Emanuel-

HARMAD RESZE.

melne, az az, velünk való Istennec.

Ezt ez Istennec Fiat neuezi az Istennecigeie em-
bernek Fianac, emberne, fiafiunac esteftne. Isté-
nec baranianac, Iuda nemzetsegeből való oroflá-
nac, David nemzetsegenec, Marianac mehenec
bodog gyümelczenec.

E felül meg mondot neuezetőc, nem illenec a
lathatatlan Istenhez, kinec Fia ez Iesus Christus
es eleuen es lathato kepe. Mertam az egy Isten, I-
zraelnec, Abrahamnac, Isaknac es Iacobnac Iste-
ne, soha nem fogantatot, sem nem születőt senkitül
né rendelte senkitől né valasztatot né küldtetet
sem né senteltetet sem né kenettetöt, sem fel nem
magasztaltatot, senkitől semit nem vót, néközbe ia-
ro, ninczen Istene sem a ki feie volna.

Ezè Nazaretbeli Christus Iesus biria meny-
orsagnac, pokolnac, es halalnac kulczait, mert ő
nekie adatot minden hatalom mennyen es a föld-
den es minden neuec felet való neu Apo. 11. Cor.
15. Ephe. 1. Mat. 28.

E tanusfagnac hazna ez, hog az Babiloniabeli
fursauartul magunkat el vonniuc, melliet az An-
tichristus be hozot, mikoron az Afiat a Fiut es a
sent Lelket azon egy Istennec rendelte lenni. Ez

N

egyet-

HARMAD RESZ E.

egyetlen egy Christust, ki minékünc küldetttet,
kezünéből ki vőtte, hogy az ő io teteminiet meg
ne esmerhessüc, es ekeppen semie tenen az eg köz
beiarot nagloc veszedelmes dolgokat hozot be az
aniafēntegy hazba, es mikoron ezt a Iesust ki a mi
valczagunknac egyetlen eg arra, mi nekünc meg
tagatta, nem nag dolog volt az ő erdemetöl es e-
lőkteteletöl őtet megfoztani, es a keresztieneket ő
tule masuua vīni, es foc közbeiarokat tanastani

A MASIKRÓL.

re. h. in. tang. v.
A Mi Christufunkrol, az atia Istennec egyetle
egy Fiarol mit predical a fent iras, meg halo
tuc. Mostan immar halliuc meg az Antichristuf-
nac czinalt tudomaniat, mely az Istennec igeciuel
ellenkezi.

Leg előfer azt vallia hogy è Iesus Christus né
nemzettetet az Atiatol, hanem ő magatol valo I-
sten. mik eppen az Atia, A menyben kedig semil
az Atiatol fületöt.

Masodfor, ez eggyetlen eg fülettetet nem val-
lia Istennec ama ferelmes Fianac lenni, mely Da-
uidnac maguabol hozattatot ki, Act. 13. De őrek-
tül fogua az atianac alattiabol nemzettetet, mely
be az

HARMAD RESZE.

be az Atia ő magat nizuen az ő alattiát őtette: es ő magához hasonlatos fiat őrektől fogva nézet.

Harmadsor, Ez Istennec Fia ki fogantatot ſent Lelektel, es ſületőt ſüz Mariatul, mely nekűnc adatot, es nekűnc küldettetőt, hogéz, Istennec nem tulaydon Fia: ha nem idegen. A masic kedig mel az Atianac alattiabol hozattatot ki, hog az, az Iſtē nec tulaydon Fia, ſent Pal ellen ſol, mely Rom. 8. azt mongya. Mely Iſten az ő tulaydon fianac né engedőt, de mindniaiunkert atta őtet. Azt neuezi Istennec tulaydon fianac, á mellet mi erettűnc halalra adot: Az ő teſte adatatot kedig halalra mi erettűnc Mat. 26. Luc. 22. 1. Cor. 11. 10. 6.

Negyedſer azt vallia, hog ez Istennec Fia né lőt: Mert azt ineklic á patremban, Genitum non factum, az az, nemzettetőt de nem lőt. Ezis kedig ſent Pal ellen vagy on Gal. 4. Mikoron az időnc tellieſedeſe el iőue, el küldé az Iſten az ő Fiat, mel lön aſoniallatbol.

Ötedſer azt vallia, hogéz Istennec fia, meg nem bizonittatatot, nem igirtetőt, nem adatatot, meg nem ſenteltetőt, né keducteret, meg nem kenet-

HARMAD RÉSZE.

tetöt, sem fel nem tamaftatot, sem nem diczoite-
tot, es fel nem magaftaltot.

Hatodszor, hogy senkitol soha semit nem vot,
miert hogy ollian o magatol valo Isten, mikeppc
az Atia, es mindeneket bir, Christus ellen vagy o
ki ast vallia hogy mindeneket az o Atiatol vot, es
hog az Atia czelek edi o benne a czelekedetoket.

Hetedser, a papa Christusa, es mely fiat o az A-
tianac alatiabol nemf: az senuethetetlen, halha-
tatlan, nem neuekcedet idoben es bolczesegben,
sem ne sirt, sem nem ehezet, sem nem hasonlatos
mi hoanc mindenben buntel meg valua, sem
meg nem fezyttetot, sem meg nem holt, Christus
nac ellene vagy on, ki Prophetaknac irasabol bi-
zonittia hog o nekie senuednie kellett, es meg hal-
nia Luc. 24. Es erről tes nec a Prophetac tanu bi-
zonfagot. Act. 10.

Niolczadszor ast vallia, hogy ez, nem ackoron
kezdet lenni, mikoron fogantatot senu Lelektol,
es sultot senu Mariatol: de hogy a test nec elotte es
kiuule volt es az Atiaknac o toruenbemegielent
az iras ellen 1. Iohan. 5. Hebr. 1. 2.

Kilenczedszor, hogy nem ez valot meg min-
ket az o vereuel, miert hogy Isten nec fianac az o
alati-

HARMAD RESZ.

alattal egyetemben semmi vere ninczen.

Tizedeser, Ez è Fiu à meg fefült Iesus Christus, kinel egyebet sent Pal 1. Cor. 2. predicallania nē tudot. De à Papae, nem Iesus Christus, sem meg nem fefitetot, mert az, sem nem iduezitot sem nem közbe iaro.

Tizenegzeser, A Papa Christusa ellenkezie ezzel kit az Atia Isten menyből neküncaianlot, est alathatot o Fiat mutatta monduan: Ez az en ferelmes Fiam. Ezokaert hogy az Antichristussal egyetembé ne almodozzuc Istenec valami mas Fiarol, melly auagy ebben volna, kit az Atia Iste mutatot, auagy esell egyyut, Es hog bizonial higgyuc Istenec ferelmes fianac est lenni à kit az atia Isten nekunc meg mutatot: es az kiben az o lelke nekie meg nyugot, es melyben è vilagot maganac meg engeztelte, Ehez azert ez Istenec egyetlen egy fiahoz ragazkodgyunc, el hagyuan azt, kit az Antichristus ez elot be hozot az aniasentegyhazi Istenec igeie kiuul.

H A R M A D I C

Predicatio à sent Lelkyol.

N iij

NAGY

HARMAD RESZ E.

NAGY NILVAN, ES EGY
gy ilyü keppen megmutata az
Christus az mi idueffegünknek
fondamentomat lenni az Atria I-
stennec, es az ő maga esm^{er}it: ki-
ket miképpen magzarazza az Istennec igeie, es
mit tulaydonit nekic; ennec előtte valo ket pre-
dicatioban elő famlaltuk. Reuidedön à Christus
Iesusban ki az vt;elet, es igazsag, hinnünc kell.
Mert à mint fent Pal tanubizonfagot tessen felöle
2. Cor. 1. mindenec ő benne, v^g, vgy, es nem nem.
semmi ketseges, semmi tetőazo dolog ninczen ő b^e
de minden igaz, es niluan valo.

Vöd esedbe à külömbezest: Az Istennec fia er-
re tanit monduan. Ez az őrek elet hogy meg es-
merienec tegedet czac egyedül igaz Istennec, es à
kit el küldettel az Iesus Christust. Athanasius ke-
dig es à kic. ötet kéüetic, ellenkező dologra tanit
monduan. Valaki akar iduezülni sükség minde-
neknek előtte hogy à keresztieni hitet uallia. A ke-
restieni hit kedig ez, hog az háromfagot egyeffeg
ben, es az egyeffegget háromfagban tisztelliuc.

De mi ez harmadic beszedünkben. Előfer las-
suc

HARMAD RESZ E.

sic meg miért az Christus itt sem i emléközetöt né
tesen a sents Lelekról. Masodfor Istennec igecie se
rint, mit kellien hinnunc a sents Lelekiól. Har-
madfor az Antichristus mit tanitot a sents Lele-
król, hogy az igazat az hamissagtól meg tucyuc
valasztani.

AZ ELSERŐL.

HArom kiualtk eppen valo oka vagyon hogy
a Christus itt nem emlékezic a sents Lelekról
Első mert né ő magatel valo Isten, sem né harma-
dic semil az Haromsagban: De az Atianac es az
Fiunac lelke. Gal. 4. El boczata az Isten az ő Fia-
nak lelket a ti fiueteckbe. Rom. 8. Ha az Istennec
lelke lakofic ti bennetec, mert a kinel Christus-
nac lelke ninczen, az nem őue. Matt. 3. Es lata az
Istennec lelket ala saluan mint a galambot. Mat.
10. Nem ti vattoc kic soltoc, de az en Atiamnac
lelke a ki ti bennetec vagyon. 1. Corinth. 2. Mine
kunc kedig meg jelentotte az Isten az ő lelke-
nec altalamert a leleke mindeneket visgally, meg
az Istennec meely dolgaitis. Es nem vottetec ez
vilagnac lelket, de azt a lelket mely Istentől va-
gion. 1. Cor. 3. Né tucyatoke hog Istennec téplomi
uattoc

HARMAD R E S Z E.

vattoc, es az Istennek lelke lakofic ti bennetec?
 2. Cor. 3. Istennek leuele vattoc, mi túlinc fogal-
 tatot, es irattatot nem tentual, hanem elő Isten-
 nec lelkevel. Eph. 3. a diczőseg nec Atia Aggyon ti
 nektec hog meg erőssegetec az ő lelkenec általa a
 bellő emberben, Phil. 1. tudom hogy ez ennekem
 iduesslegenre lesen a ti kőniergestek nec általa, es
 a Christus Iesusnac lelkenec fogaltatatanac al-
 tala.

Masödic, mert az Istē nec fiainac valasztasanac lel-
 ke. Ro. 8. Né vöttetec megint fogalatnac lelket
 felelemben, de vettetec Istennek Fiainac valasta-
 sanac lelket, kiben kialtunc monduan Mi Atianc
 Gala. 4. Miert hogy Istennek fiaij vattoc az Isten
 boczatta az ő Fianac lelket a ti fiueteckbe, 1. Io. 3.
 Es a ki meg tartia az ő paranczolattiat, ő benne
 lakozic, es ő, ő benne: es erről tuggyuc hog mi be-
 nunc lakozic, mert az ő lelkeből adot mi nekunc
 Rom. 8. Hogha annac lelke, a ki fel tamasztotta a
 Iesust halottaibol ti bennetec lakozic, meg eleue-
 niti a ti halando testeteket es.

Harmadic oka, mert a sent Lelec az őrec elet-
 nec resesitőie es bepeczetlőie: mert az Atia Isten
 az ő Fianac általa ezt közli mi velunc, es peczetli
 az őrec:

HARMAD R E S Z E.

Az örök életnek örököséget mi bennünk. 2. Cor. 1. aki meg iedzet minket, es a leleknek falogat atta ami fiuonben. 2. Cor. 13. ami vtiuc Iesus Christusnac kedue. es az Istennek szerelme, es a bent Leleknek rezefulese legyen mindniaian ti veletec. Eph. 1. ki ben hiuen meg peczeteluen vattoc az igiretnek bent Lelketuel Eph. 3. Es meg ne somoriczatoc az Istennek bent Lelket kiben bepeczeteluen vattoc ameg valczagnac napiara 2. Theff. 2. Ioa. 3. 14.

A MASODIKRÓL.

Az Istennek igeiből es io lelki esmeretből, es tekiletés hitből estvalliuc a bent Lelec felől, hog Istēnek lelke, Mert Istentől vagion a mind bent Pal Apastal mongya 1. Cor. 2. Es az Atiatol farmazic auagy iō Io. 5. Az Istentől iō, boczattatic, es ki ontatic, az hiueknec adatic, folgaknac es folgaloknac, az Isten engedők nec es ötetkerők nec. Es azért neuezi ötet az iras Istennek ayandekanc. Ioe 2. Act. 5. Luc. 2.

Valliuc ötet lenni Istennek vianac, erősegenec hatalmanac, es a magassagbeli Istennek ereienec, örecke valo lelkenec, es ki Istennek titkait vizsgália, aiandekoknac ostagatoianac kinec kinec

O

mind

HARMAD RESZ.

mind a mint akaria 1. Cor. 12. Exo. 8. Lu. 11. He. 8.

Ezt é bent Lelket az iras, egyetemben Atianac
es Fiunac lelkenec mongyá lenni, ennekokert
mert az Isten őtet nem mertec berint atta a Chri-
stusnac, de vgy mint ő tüle mindeneken őrekesi-
nec: Mert őtet kente meg az Isten vigassagnac ola-
iaual minden ő feleikezet Heb. 1. Pál. 45. Ez ez
Isténec Lelke tanito, doctör, es iora igazgato: min-
den Isten valasztotinac vigasztaloia. Az hiueket vi-
gassagossa tezi batorlagossa, es az igazagnac valla-
saban erősse. Keduet ad nekic, es ekelen valo fo-
last Luc. 12. Matt. 12.

Ez ez Istenec lelke tefi az embereket Isten-
nec fiaia: bünes embereket penitencia tartoua:
visen a Christus Iesusnac tarsagara es egyyessle-
gere, mely Christus czac ő maga nem valasztot fi-
a az Istenec, hanem tulaydon, es egyyetlen egy-
fülette. Es innethiuattatic Istenec valasztot fia-
nac lelkenec, mert minekünc tanu bizonygotte-
sen az Istenec hozzanc valo io akarattiarol, me-
lyel minket az Atia Isten az ő berelines fiaban be-
fogadot hogy mi nekünc atianc lenne. Könierge-
fre valo bizodalmat ad mi nekünc: Iöt a könier-
gesre tanit, hog felelemnelkul kialthassunc Abba
pater, mi Attianc Ro. 8. Gal. 4. Azonkeppen n. ő.

HARMAD R E S Z E.

datatic falognac, es a mi őrek legűnk nec peczetű
 mert e vilagon farandokoc leűe es a megholtak-
 hoz hasonlatosoc, mennyeből vgy eleuenit min-
 ket, hog bizonyosoc vagyunc Isten nec hűseges ő-
 rizeti alat batorlagban lenni a mi idűesűgűnk et
 Es onnet mondatic elet nec es az igazsagaert.

Miert hog kedig ez ő titkon valo őtezeseuel az
 igazsagnac gyűni őlczere keűit gyakorta mondatic
 viz nec, mint Es. 55. 44. Mind e őomiohozoc i őue
 tec a vizekre, es ki őttem az en lelkenet a ő őioho-
 zokra, es a folio vizeket a farazra, auag a földre.
 Io lehet hog neha tistitafnac es mosogatafnac ere
 ictől neűestetic annac. mint Eze. 36. 25. hol ott az
 Isten tista vizeket igier, kikel az ő nepet az ő rut-
 sagoktol meg tistit, hog kedig az ő keduenec vize
 uel meg őteztetuű, az elet nec ereieben helyhez tet
 es megtart, innet neűestetic olainac es kenet nec.

Megint, mierthog a mi kiuanfagunk nac gonof
 sagit vntalan koholuan es egetuen, gyerieűti a mi
 őiűnket Isten nec őerelmere, es kegyes elet nec i-
 gyekezetire etűl czelekedetűl meltā neűestetic tū
 z nec. Annac vtanna v g adatic el őnkbe mint eg
 kut ő, ah őnet mi reűc őarmaznac, auag aradnac
 mind e meniei gazdaglagoc: auag Iűe nec kezenec
 melliel az ő hatalmassagat minely, mert az ő ere-
 ienec hatalmassagaua, auagy az ő lehetieuel,

HARMAD RÉSZE.

vgy lehely az meniei eletet: hogy immar nem mi magunktul veserlettunc, de az ő igazgatafaual es mozgatafaual veserlettetunc, es ha valami ioldolgok vadnac mi bennunc, azoc az Istenec keduenec czelekedesi à mi vrunknac Iesus Christufnac altala: à mi saiat dolgaine kedig, né egyebec ha nem à mi elmenk nec fetetsege, es fiuonk nec te kiletlensege.

volenti AZ HARMADIK ROL.

Ezt à s̄ent Lelket, soholt à s̄ent iras niluan nem emongya Istenec. Arrol sincz semi ige nem es tanit arra à s̄ent iras hog à s̄ent Lelec teremtettemennyet es földet es tengert, à mint az Antichristus ezt tanittia az ő tarsaiual orczatlanul es vak merőkeppen vallya. Mutassa meg ezt az hitetõ Antichristus, nem gyanokoda sockal, nem veledeseckel, nem czinalt besedekkel, sem kedig ha fontalan kőuetkezeseckel: De bizonios, igaz, es niluan valo Istenec igeieuel: mongyuc ezt mutassa meg, hogy à Prophetac, Apostoloc, auagy ő maga à Christus, valahol à s̄ent Lelket Istenec monta volna lenni, auagy hogy harmadik semilõt volna. Annac felette, mutassa meg eztis, hogy
valaki

HARMAD RESZE.

valaki a Prophetac kezzul, Patriarkac, auagy az Apastoloc kezul hit volna a sent Lelekben, Segitsegre hitta volna, tisztelte volna, auag aldozot volna neki. Ezt az Antichristus soha Istennec igebol meg nem mutattia, hanem czac Concilio-mokbol, atiakbol, es a hamis vallafokbol, kik nec irafinc hogy higgyunc ketelesec nem vagyunc. Sot Pal Apastallal egyetemben azt mongyuc, hog ha az Angyalmeniekbol mas Euangeliomot predicallana hanem akit predicallota, atok legyen.

Igaz tahat hogy az Antichristus sem Moysefbol, Prophetakbol, Euangeliombol, sem az Apastaloc irafabol soha az o czinalt tudomaniat meg nem otalmafa: mert esec ez harom orecke valo Istenekrol, kik mindenben egyenloc, es egy modon mindenhatoc, Soha semit nem tuttanac, Sem ne hallottac hog harmã volnanac földnec meny nec teremtoi. Ezeket soha ok nem esmertec: Antichristuse tahat, es a pokolbeli ordeg hazugfaga, kiuel az egy, es egyedul valo igaz magassagbeli Istent: es azt akit minekuc kuldet az Iesus Christust, es ezek nec iduessleges es igaz esmeretit, Istennec igaz itileti serintsiuenkbol ki vesette.

Ha keresztienec vagyunc, Istennec fianac iuhaij

HARMAD RESZE.

vagyunc az ő kedueből: meg elegegyunc tahat ez egyetlen egy mesterünk nec tudomaniat es befedeuel: es a Prophetaknac es Apostaloknac hitiben meg maragyunc, mert ezec harom őrecke valo es egyenlű Isteneket, harom teremőket né tanitnac kik nec egyenlű tistessegec diczősegec vagyon, es eg, es azon alattoc. T auoštassuk el azért ez hazuglagokat, es ellene alliunc a papanac: mert ezec mind az ő kohabol költenec.

Supra
A Christussal azért egyetemben, az egyedűl valo magassagbeli atia Istent hirdessuc es tistelliuc: es az ő szerelmes fiat a Iesus Christust ki sēt Lelek től fogantatot es sūletőt a sūztől.

A sēt Lelet az iras sērint es Isten nec igec nec igaz tudomania sērint higgyuc hogy legyen, kinec ereieuel es hatalmassagaua, erőssegeuel minden gyarlo hiueket az atia Isten? az alnoc es hatalmas őrdög ellen, e vilag ellen, es test ellen es pokolnac minden ő hatalma ellen, fegyuerbe fel őltēsret.

Semi hamis neuezetet es tistesseget a sēt Leleknec tulaydonitani nem kel: mert nem gyōnierkedic ő hazuglagokban, sem hiselkedesekben. A karonlastolirtozie, baluan lenni nem akar. Ma-
ragyunc

HARMAD RESZ E.

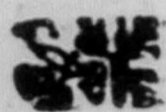
ragyunc meg azért ez igaz tudományban, es eleg
gyunc meg vele.

A mit Istennek igeieből ő felőle erthunc es az
ő czelekedeti felől, hisz ac euenec lenni, es kiua-
niuc magunkban eréni, magunkat őriz-
uen hogy őtet à mi rut, es Istenelen
eletünkkel meg ne fomori ezuc
es mi túlunc őtet el ne
úzzuk.

VTOLSO

VTOLSO RE-

SZE. TANACZ ADASS MIKEP
pen az hiu Kerestien enye soc velkedosok-
bol meg szabaduluan az igaz ertelem-
ben meg maradhasson es iduessze-
nek utabban batron
iarhassan.

ALA MIKORON AZ
vrnacegy hazaban visa vonasoc
es kulembezo ertelmec tamad-
nac az tudomanyban, fokakban
ketelkedes tamad az igaz aniafet
eghazrol, hog ha vagonne valami igaz ania fent
egy haz, auagy nem. Nagfokakban kedig meg lan-
kad az hit, es meg funik a konierges hasnos dolo-
gnac vel tutenec okaert lenni, hogy meg mutat-
suc est, noha lenec efele visa vonasoc az aniafet
egy hazban, mindaztalis vagon, es meg nem fu-
nic lenni az igaz aniafent egy haz, Annac vtanna.

Kerest-

VTOLSO RESZE.

kereſtien embernek mit kellien mielni, es io lel-
ki eſmerettel mit kellien kœuetni, hog idueſſege-
nec dolgaban, kart ne vallion.

Nem tagathatni eſt, hogy aſoc kœſet, kic Chri-
ſtusnac neueuel diczœkednec, es az œ igeienec iga-
ſagat valliac es kœuetic hog eſſele viſa vonaſoc ne
legyenec: meg tagaggyuke azert az igaz aniaſent
egy hazat kœzettec lenni melliet az vr Iſten az œ i-
geieuel egybe gyœti es idueſiteni akar?

Szent Pal, az elœ leuelben kit œ Corintusbely-
nek necirt, ſoc viſa vonaſokat es teuelgefeket ſa-
mlal elœ kic voltanac abban œ gyœlekezetebe, mell-
ſent, es Chriſtusnac vereuel meg moſogatatot, va-
laſtatot, es hiuatatot vala: Mind az által, ne taga-
gya az aniaſent egy hazat kœſettec lenni. Es ielen-
ti hogy az egyhazi ſolgac noha kœlembeczœ mo-
don epitnek œ fundamentomon, mind az által, az
vrnac napya, es œ tœz, mindennec czelekedetit mi-
nemœ leend, meg ielenti. Iol lehet hog az baratoc,
es œ papai doctorec által meghomaliſitatot volt
mind ſellel az Iſten felœl valo igaz tudoman, es
az homaliſſagnac maradeki mind ez ideiglen
marattanac kœſettœnc: mind az által az idueſſeg-
nec fundamentoma, eppen meg maradot œ kereſ-
P tienek-

VTOLSO RESZE.

tieneknel, es mindenkoron a kegies embereknee
 az o lelki esmeretoc meg nyugot ebben, ez az o a-
 akarattia a ki engemet el boczatot, hog minden a
 ki lattia a fut, es hisen o benne, el ne vesen, de o-
rec eletot vallion. Es vg ferete az Isten ez vilagot
 hogy az o egyetlen egy fiat adna erette, hogy min-
 den a ki o benne hisen, el ne vesen, de orec eletot
 vallion ha ez igazsaghoz vettetenec emberi lele-
 miniec az harom Istenrol, kie o magoktul valo I-
 stene, a kettos Christusról, es a tob dolgokrol,
 mit tudot azokrol a fegin es tudatlan kossag, mel-
 egygyu keppen ezac az eg atia Istenben hit, es az
 o fiaban, a mi vrunc Iesus Christusban. Es noha
 az emberi leleminek kic az igazsag melle vet-
 tettenec, mostan az Vrnac napia, es az tuz meg-
 ielenti kiczoda ketelkedic ezert az Vrnac egyhaz-
 rul? Es ki tagagya azt a gyulekezetot Istenec egy-
 hazanac lenni, a melyben efele tusakodasoc vad-
 nac? ha az Istenec lelke minket mingyarast meg-
 ballana, tellieffel vyonnan fuletetnenc, ket-
 segnelkul nem iutnanc ude ferent ekeppen az
 hitnek minden czickelynec igaz ertelmere ez il-
 lien neuekedeseckel de miert hogy az hit Isten-

VTOLSO RESZE

nec ayandeka, ő aggya az mennitkinec akar adni, es mikoron, ha atufakodalocert, es az erc-
 lemben valo külembezefnec mi voltaert tagag-
 gyuc lenni Istenec egyházat, azt kel monda-
 nunc, hogy az Izrael nepekőset nem volt az i-
 gaz aniešentegyház, miért hogy anni soc űerze-
 tre űakattanac vala Christufnac el iőuetelinec e-
 lőtte.

Ezt nem azért űamlallituc elő, mint ha az ania
 űentegyházat valami lathatatlan, auagy Plato-
 nac velekedese űerint, valami elmeben gondolt
 gyulekezetnac akarnoc magyarázni: De azért
 inkább, hogy meg erczyuc, hog efeletufakodasoc
 Istenec űazat űemie nem tefi, es az iduezülen
 dők nec űereget el nem törli. Meg marad azért
 Istenec egyháza mind enni soc tufakodasbanis
 es az Istenec igaz űerege mely az ő igeienec tíf-
 tafagat kőueti es abban marad még ackar hon le
 gyen. Es miért hogy az Isten epiti a mi idueűe-
 günk et az Christus által, meltan kerdetic, minc-
 mi vron kellien iarnunc hogy iduezülhšunc.

Mindenek nec előtte, helyenk el ezt hannunc,

P ij

hogy

V T O L S O R E S Z E .

hogy semi emberi szerzesec, es seminem kővetke-
zelec nem búksegese az idűessegre: mert valami
búkség az idűessegre, minden be foglaltatott a Pro-
phetac es az Apostoloc irasiban búsegesen, es en-
nekokaert int minket a Christus Ioa. 5. hog czac
az irasokra siessunc, mely irasoc egedul czac bizo-
niosoc es igazac, es ezert mindenkoron semunc
elot legyenec mel dologrul erős bizonyagunc vad-
nac, Matt. 24. Rom. 5. 2. Thimo. 3. 2. Pet. 1. Esa. 8.
Psal. 79. es egyebiut. Czac az Istennec igeiben
kel azert meg nyugodnunc, es semit azon kiöl
nem kel sem hinnunc sem czelekednunc auagy
rendelnunc.

Masodfor, minemű iülettel kellien elanunc az i-
rasoknac igaz ertelmenec keresessebe kettő azert
a dolog, kiuel sent irasnac igaz ertelmet talalliuc:
A sent lelek, es az Istennec igeie.

A sent Lelekről tanu bizonyagunc vagion Io.
8. ha az Isten a ti atiatoc, mikepen nem esmeritec
az en besedemet? Miert hogy bizonyos dolog ez,
hog nem valasztatunc hog Istennec fiaij legyunc,
hanem az sent Lelec által, mely dolgot mihent
megnierunc, a Christus itt ez helyen bizonyagot
tesen hog azert esmerhettiuc meg az ő besedet, e-

gyeb

V T O L S O R E S Z E.

gyeb idegen befedtől hog mi nekünk niluan le-
 gyen Ezen ertelemmel folot monduan, az en iu-
 haim esmeric az en fomat, es nem mennece idegē
 pastor vtan. Ketszegnélkül szent Lelec által lefunc
 Christuſnac Iuhai, mellic az hamissat az igaztul
 meg tuggyac valasztani, es az irasnac igaz es tulay
 don értelmet talalni. 1. Cor. 3. igy fol az iras. Az o
 kos ember, nem erti az Isten dolgait: nemis erthe
 ti, mert bolodfagnac tetczic o nekie, de a lelki min
 deneket meg itel. Es vgyan ottan, Istenec lelke a
 mellegeket, vizgallia. A Christusis azt mongya, az
 vigasztalo szent Lelec, a kiket szoltam ti nektec, min-
 deneket esetekbe iutat. Szent Ianoses az o leuel
 leben azt mongya: A kenes megtanit mindene-
 kre. Semire io azert azoknac befedoc kic azt mo
 gyac nem mindennec adatot valasztasnac lelke,
 kiuel igazat az hamistul meg valasthassa. Pal Apa
 stal azt mongya, valakic Istenec fiai, Istenec lel
 ketol viseltetnec, auagy igazgattatnac. Es nincz se
 ki ol keresztien, kinec az Isten anni lelket nem ad
 na, hogy a szent irasbol meg nem erthetneie, mi-
 czodac buksegelec neki iduesslegere, czac a szent i-
 rast meg ne vesse: mert igaz a Christuſnac igerece
 keressetec es meg lelitec, szegessetec, es meg nitta-
 tic ti nektec.

P iij

A ma-

VTOLSO RESZE.

Az masodic, kiuel mint eg bizonyos iellel e-
lunc a bent irasnac igazan valo meg ertesseben:
Az Istenec igeie. Mert az irasnac egye referol,
mell homaliosb, vegezot dolog, hogy mas iras al-
tal, melly niluabban vagyon, auagy vilagosb: ma-
gyaraztassec. Az Isten atta az o egyhazanac
az o Testamentomot, kinec meltofaga alhatatos:
De miért hogy az vy Testamentom annac az o
vilagossaga, es mikeppen kulembezzon egyic a
masiktul tudni kel: egybe vetuen oket, meg te-
czic az igazsag. Iruan vagyon Actor. 17. a The-
salonicabeliec felol, kie bent Pal tanitasat halgat-
uan irasokbol tudakostanac hogy ha vgy volna
auagy nem, akit paltul hallottanac. Agoston Do-
ctoris a keresztienek nec tudomaniarol valo koni-
ben, tanittia az o predicatorat hogy az irasokat
egybe vesse. Nem igazittia az atiac irasira, hogy
azokbol ertkefessec mi legye az igazsag. Auaga De-
cretomokra, auagy egyeb emberek ferzesere.
Mert mikeppen az atiac, kiualtkeppen ez Isten-
rol valo hitnec czickeliben, onnen kostec kulom-
beznec, mikeppen változattiac, elo vesic es meg
elhagyac az o magyarazattiokat, es niha eggyc
a masic ellen tamad, helic lesen az hol meg mu-
tatyuk

VTOLSO RESZE.

tattink. Az Conciliomokra nem kel futni, mert
mikeppen azoc teuelgettenc, az ő czelekedetek
ból meg teczic.

Az Ariminiabā valo Conciliū mindeneſtől fog
ua Arrianofoc mellet volt. Ephesusban maſod-
ſor lőt Concilium, Euticheſt otalmaſta. Calce-
donbeli annira eſet volt, hogy à Romai fő pap-
nac Leo neuenec azt az tiſteſeget akarta adni,
hogy kőzenſeges piſpec lenne, de az ſent ember
(mert nem vala ott) ezt haluan ſemikeppen nem
engede annac.

Az Conciliombanis kit ſent Cyprianus tőt
volt, felette igen teuelgettenc, mikoron azt vege-
zec, hogy à mely eretnekeket az kőzenſegős ania
ſentegyhaznac kiuőle meg kereſteltenec volna,
ha meg ternenec, hog maſodſor meg kereſtellic
őket. Conſtanciabeli ſynat ebben egyeffule meg
hogy az Vrnac vaczoraiat, fel ſegen aggyac az
kőſſegnec.

Tőb nagy ſoc teuelgefeket elő hozhatnanc
kic az Conciliomoc által hozatattanac be az ania
ſenteghazban, miert hogy emberec kic az Con-
ciliumban rendelic es vegezic à dolgot, teſti es é-
beri okoſſagnac itiletit gyakorta őſue elegitic, en-
nec okaert az ő ertelmeknec nékel engedni, hané

V T O L S O R E S Z E

ha nilian meg tezie hogy a ſent irással egyet ert
nec nemde Peter nilian vetkezet volna, ha Pal
Apastal meg nem feddete volna? Ha illien Apa-
stol vetkezetot, mit nem gondolhatunc az erotle
emberc felol, kiket gyakorta lattunc hog az o te
sti ertelmektol viseltetnec? Mindenec azert vete-
kedesnelkul a ſent irasnac probaiara vitetesse-
nec, foképpen az altal, vgy mint bizonyos dolog
altal itilliuc a bizontalan dolgokat, es az tekille-
tes irasnac altala, vegezzunc a ketseges dolgokrol

Mikeppen hog az Istenece igeie tekilet es igaz
es orecke meg marad, azonképpen az emberc
dolga bizontalan es mindenkoron ſantikal, auag
ingadoz. Es ezeket nem vgy kel erteni, mint ha
valaki tisteleget akar noc kissebitenni, auagy az
ania ſentegy haznac meltoſſagat le eluenni.

De abban munkalkodunc hog a mi az Istene, ne
tulaydonitassec embercnek, mindenkor o azert
a keresztienek nec ſemec elot legien e mondas: Ha
valaki ſol, ſollia az Istennece beſedet. Esha a men-
beli Angyal egyebképpen predicallana, ha nem
mint a ſent irasban vagyon, Atoc legyen.

Es a masodic referol eleg legyen, mert efele ie-
lecek tudakozhatunc a ſent irasnac igaz ertelme
rol: Im-

VTOLSO RESZ E.

ról: Immar az harmadikra meáninc.

Harmadfor tudnunkkel, mik eppen ferezhes-
sinc magunknac Istennec igcienecc igaz ertelme-
re valo tehetseget, A mi az első magyarazora niz
kit a fent Lelek nec módottunc léni: kőniergeffel
kel czelekedni, mert David ig kőnierget. Vram
nisd meg az en femeimet hogy lathassam a te ter-
uinied nec czodait. Es tanicz meg engemet a te e-
lőtted valo meg igazulafra. Agy ertelmecc ennek
es tudakozom a te paranczolatidrul, es fantalan
cfele Pfal. 119. Igaz azert, a mint ezen Propheta fel
kialtuan mond, bodog az kitted tanitand az V-
ram.

Szent Pal kőniereg az ő leueleyben az fentek
ert kik nec a leueleket irta. hog adatafsec nekicc
lelki bölczesseg, es ertelem, es vilagos femmec az I
stennec akarattianac meg észmeresere, forgalma-
toson azert kőniergesben kel ember nec magat
foglalni, es bizonyos legen Christusnac igireti fe-
rint, miuel inkab az en mennyei Atiam az ő fent
Lelket agygya, azoknac a kic ő tulle keric.

A mi az Istennec igeiere nez, mikoron itilletet
akarunc felőle tenni: nem kiczin gond viseles ki-
uantatic abban, hogy egycirast a masickal egybe
hoz

VTOLSO RESZ.

hozhassuc, es az által a mely vilagosb, magyaráz-
 hassuc azokat kic homaliosb értelműec. Ennek o-
 kaertintivala Pal Apastal az ő Thimoteusat, hog
 az iras oluafasbā foglalatos lenne. Ő maga es, mi
 koron Romaban fogva volna, ki uana hogy tro-
 adesből küldenec meg az ő könyveit neki es az
 hartiakat kiket ott hagyot volt. Ezekből meg te-
 czic nagy bűnneclenni, ha a tanitoc es az tanulo
 sem nem imatkoznac, sem a minemű forgalma-
 tossag es gond viseles kiuantatic a tanitotul, es az
 tanuloktul, gondot rea nem viselnec. Es e mosta-
 ni időben nagy fokakban megbantia az igazag-
 rul valo értékezest az ő tulaydon es saiat itiletoc,
 kiuel meg erősituen mennec a bent irasnac ol-
 uafasara. Le kel azért tenni a saiat tulaydon itele-
 teket, es be kel menni a bent irasnac oluafasara: es
 tanullic meg est, hogy az irasnac bizonsagit, erő-
 sakal ne vonniuc az mi velekedesünk nec értel-
 mere.

Negyedker sükség hogy az egez bent irasnac
 sommaia semunc elöt legyen, es minden irasnac
 bizonsagit bizonios celre vigyuc, hogy az tani-

tasban

VTOLSO RESZE.

tasban es tanolasban ne teuelegyunc.

Hogy kedig ez lehesen, es idueffegünk nec bizonios es alhatatos fundamentomat erthesiuc, kiben meg niughassunc minden egyeb disputacio-kat es emberi czinalmanyokat elhagyuan, a mi fiukseg idueffegünkre, röuid summaba be foglal-liuc, es mit kellien kiualtkeppen hinuuuc, meg magyarázzuc.

Előfer, Isten nec minden akarattia az ő es vy Testamentomban ielentetöt meg, kinec az ő külembeszefet iol kel esünk bé vennunc: Mert valami az ő Testamentombā külfő keppen peldaztatot, az, az vyban betelliesedöt, mert az törüin nec vege az Christus. Es az törüin köuetkezendö dolgok nac arnieka, az Christus kedig alattia.

Ezeket iol meg nem gondoluan, es ezekben nem veuen, nagy foc teuelgesec hozattattanac az aniafentegy hazba.

Leg előfer a teremtes es az Isten nec külfő czelek edetit, melly az atyae, tulaydonittatot az fiuinac, es a fent Lelek nec, es ekeppen az iras ellen harom teremtoe kic egyenlo keppen orecke valoc es egyenlo, hozatattanak be.

VTOLSO RESZE.

Masodszor a Christufnac lelki orfaga es az o io retele el temettetot. Mert mikoron czac o az egyetlen egy Vr, kinec altala mindenec vadnac: ki az o Testamentumban meg igirtetot, es vy Testamentoban meg adatot: mikoron az egy alatu Istenec vallottac lenni, mely egy allatu Istent az atia Istent motac leni: es mikoro azo teremtonec vallottac nem esmerhettec meg hog o legyen az, kilelki eletet bussegesen hozot volna, es az o io teminiet az o lelkenec ereieuel es hatalmaual nagyob busseggel otete volna ki, hog nem mint az o Testamentomban volt.

Masodszor az o Testamentomnac konuei arratanitnac minket, hogy a mi atiainknac, Abrahamnac, Isaknac, es Jacobnac Istene, ne ama harmas Isten, kit az Antichristus be hozot: ha nem a Christus Iesusnac atia, ki az o meg monthatatlan io voltabol az o paranczolo besedeuel a foldet, es a menniet es mindeneket kic azocban vadnac, teremtet es mindeneket az o bolczesege, es akaratia ferent czelekedot es czelekesic.

Harmadszor hogy az Atia Isten teremtoe az embert vele kozeluen az o nagy io voltat es bolczeseget, e vegre, hog az Isten o altala meg esmerettesec es tiszteltessec.

Igir.

VTOLSO RESZ E.

Igirtetet vala kedig az aldot mag ki az Chri-
stus Iesus, a mi első sülknek Adamnac, es an-
nac vtanna Patriarknac, Prophetaknac es ki-
ralioknac è vegre, hogy a bunnec es halalnac ke-
gyetlensegetól meg sabaditatnanac mindniaian
azoc, kie igaz hittel ő beleie oltatnanac. Es az Is-
tentól sok sör elő hozot igyretec, sémít egyebet né-
tanitnac, hanem hog a Christus Iesus volna az, ki
az aldaft el hozando volna eski az ördegnec or-
sagat el rőtatnaia. Est foglatta be rőuiden s. Ianos
mikor ő ezt mőgya: Ezert ielét meg az Isténec fia,
hog az ördegnec czelekedetit megroncza.

Ez igireteknek az időnek be telliesedeseben,
meg kellett telliesedniec: De a kezbe az Istennec
nepe hog a bunnec meg esmeresere, es a közbe ia-
ronacio teteminiene el fogadafara tanitassec es
vitetessec, törüen allat, es külömb külömb fele ce-
remoniac alat őristetic vala, melliec mind az iő-
uendő dolgoknac arnieki, es kepei voltanac. E-
zecsümma s erint adatatnac elönkbe az ő Testa-
mentumnac könyueiben.

Az vy Testamentū, az ő Testamentumnac vi-
lagossaga es magiarazattia: Mert niluan tanit hog
az aldot mag a Christus Iesus ki minekunc ada-

VTOLSO RESZE.

tot. Sõt meg ielentetõt hogy õ az igaz barany, es õ vilagert valo. Aldo zat, kinec altala az atia Isten mintet maganac meg egeftelt, ki az õ verenecki ontafanal, az atianac haragiat meg engeftelte, es ak eppen Istenec fiaia valaftattunc, hogy az atia Istenec õrekesi, es a Christufnac õreces tartaifai lennenc.

Ez Istenec io tetemnierõl kit az Christufban, es az Christus altal minekunc adot, ki esnec elmenkbõl, es nem iutna esuncbe, hog ha az Atia Isten az õ io voltabol azokat a mi fiuõnkbe meg nem peczetelneie az õ fent Lelkenec altala Aggya azert az õ kegyelmessegebõl minekunc az õ fent Lelket, kinec altala meg peczeteltetunc az õrec eletnec remenseregere, es az el vezhetetlen õreksegre melly minekunc fereztetet menniekenben.

Ennec az õ fent Lelkenec altala, az Atia Isten hathato keppen czelekesic mi bennunc: es az igassagnac fengeit mutattia mi altalnac, hogy testunket meg õluen, lelekbeniariunc õ elõtte vy eletben, es hitunket feretnec czelekedetiuel meg mutassuc.

Az vy

VTOLSO RESZ.

Az vy Testamentum azért niuan ielentiá mi meg igazulafunknac mogyat, es anniak kut fe iet Istenec fereleme: mōgia lenni, mellet az ō fia ba meg mutatot, es az ō fent Lelkenec altala á mi ſiu ōnkbe ōntō: hog mint egef czelekedet, meg mutataſſec hogy nemmi túlunc, ha nem az Istenec kegyelmeflegeböl ſarmazic, hogy ſemit ne diczeketheſſunc á mi czelekedetünkrol.

Az Chriſtuſt aianlia minekunc az Atia Iſten: erős hittel higyük azért hogy minekunc a- datatot, hogy bölczefegunc, meg ſenteleſunc es valzagunc legyen. Mert ennec kiuüle, es ennel- kül ſenki kedues nem lehet az atia Iſtenec: ne- mis vagyon á menetele ō hozzaia. Ez ſereztetet az atia Iſtentől, hogy minekunc meſterunc legyc fő papunc, közbe iaronc, gonduiſelők, idueſſe- gunc, eletunc, es valami ſükſeg idueſſegünkre, hogy mind azokat bőſegeſen ō benne találhaſ- ſuc. Ennek atta az Iſten az itiletöt, ez ſerez- tetöt az Iſtentől, hogy elueneknec es holtak- nak biraioc legyen, es hogy az hiueknec eletöt

agyon

V T O L S O R E S Z E.

agyon, az hitetleneket kedig hog' őrec tűzre vessé.

Ez az egez ſent irasnac ſummaia, valaki ezt e-
res hittel fogaggya, ezt az Atia Iſten bepeczetlette
őrec eletre diſputallianac az emberec va la mig
akariac: kerellec az Iſtennec alattianac elreitet
voltat: haniac veſſec à ſemiliek nec fokafagat, es
forgaſſac azokoffagnac bölczefeget: De ez az őrec
elet hogy czac tegedet egyedül valo Iſtent ef-
merienec, es à kit elküldettel az Ieſus Chriſtuſt.
A ki ezt hiſi iduezült, es valaki mas Euangeliūot
predicalland, auagy chez valamit ragafſtand, Iſtē
nec itiletit viſeli.

Mind à ket fel, tudni illic, à tanitoc es à tanuloc
à meg ez hatarba marrattanac, epp volt az ania-
ſentegy haz. Ennec vtannais io alapatban leſűnc
ha à ſent irasnac egygyűſegere ſoktattiuc magun-
kat. Penitenciat es az Atia Iſtenhez valo meg te-
reſt, es à Chriſtusban valo hitet predicalia mine-
kűnc az iras, mit haſnal minekűnc idueſſegűn-
kre, ha ſinte meg erthetnőkis mi legyen az Iſten
az ő alattiaban, es miképpen az három ſemil va-
gyon az ég allatban: Mikeppen Iſtennec fia à ma-
ſodic ſemel, erektől fogua nemzettetic az Atianac
alattiabol, es hogy ez ket termefetű, melliéc, ki ki
mind

V T O L S O R E S Z E.

mind meg tartia az ő tulajdonfogat, mind az al-
 talis, a semily nec egy voltaert, valami az egy ter-
 mefetről mondatic, a másiknak is vgyan azon tu-
 laydonittatic. Es hogá fent Lelecharmadic semil
 az Istenfegbé, farmazuan az Atiatul es a Fiutul
 es hogy ő magatul valo Isten, mind aztal hogy
 nem az allatot kel imadni, hanem az egy Istent?

Ez ec ha finte igazac volnanakis, es meg ert-
 hetnőkis, nem fükfegeseccüduességünkre miért
 hat hogy ekeppen vyaskodunc? es feles ez vi-
 lagoth tűzzel vassall be teltiuc, holoth nem
 talaltatnac az Isten nec igeieben? Bizonyiaban az
 iduesség nec vta könnyu, es igénes, es Isten nec ige-
 ieben vilagoson adatic előnkbe, az Apostoloc pre-
 dicacioian egnyhan eferen tertenecc meg egyfer
 f-mind. Szent Palis azt kiuannia hogá az ania fent
 egyhazban eggycc follion a többi itellie. ha ez ki-
 feshetetlen fursauar, tudni illic, az e galatu Isteről
 haró semelyről, es a f. Lelek nec velekedő farma-
 zafarul volna az iduesség nec vta, helhez tetuéc séki
 eddig nem iduezülhetót, volna mert ezekről
 mind disputaltanac eddig es disputalnac, es a do-
 log megis a bironac iteleti alal vagyon, es lefen.

Mikeppen azért mind a tudosoknak, mind az
 tudatlanoknak feretnieckel az ő iduességeket es

R

az élet

VTOLSO RESZE.

az eletet, azonképpé erős es bizodalmas partiok
vagyon a houa siessenec: tudni illic, az Isteneci-
geiencet tisztalagara es egygyűsegere kinec igaz
magyarazattiat igy talalliac meg a miképpen im-
mar meg mondatot.

Az egygyűnepec kedig, kic irast nem tudnac.
vegyec elő az Apostoli Credot es a Christustul fe-
reztetöt inadsagot, kiben semmi ninczen az egy al-
latu Istéröl, sé az haró Istenekről kic egyéc es egé-
lőképpen őrecke valoc. De leg előser predicalta-
tic az eg Istenbē valo hitről, ki földnec menny-
nec teremtoie, kit miképpen kellien tisztelni es es-
merni, az ő tulaydonlagikban meg mutattatot.
Masod helien helyhezetic az egy Vr Iesus Chri-
stus, az Atia Istenec egyetlen egy fia: Hog kedig
meg erthessuc ki legyen az egyetlen egy Istenec
fia, mindiarast vtanna vettetic: Ki fogantatot sent
Lelektől, sületöt süz Mâriatol, es a mi keuetk ezic
es a mi iduességünk nec igaz fundamentoma, es e-
zen é fundamentomon epittetöt meg az aniasent
egyhaz. Az ő Testamentumban predicaltatic az
egy Istenben valo hit, mely földnec mennyec te-
remtoie: Az vy Testamentomban kedig hozza-
ia tetetic, hogy higgyunc az Iesus Christusbanis,
es őtet legitsegre hyuc Iohan. 14. Hebr. 7.

VTOLSO RESZE.

20

Az Credonac vtolsó részében az hitnec czele-
kedeti famlaltatnac elő, A ſent Lelek nec meg a-
dafa, es az ő meg peczeltetefe, mert ſenki nē mōt-
hattia az Iesus Christust, hanem a ſent Lelec által
Az hiuek nec gyülekezeti, mely azért mondatic
ſentnec, mert meg tiftittatot, és meg mōfogatta-
tot a Christusnac vereuel. Būnnec boczarattia,
teſtneç fel tamadafa es az őrec elet. Mikeppen ke-
dig Peter Apostol Acto. 1. 3. ſent Lelek nec neue-
ben kerestelkedni magy arazza, hogy ſent Lelek
nec ayandekat venni legyen azon keppen meg en-
gegyuc, hinni a ſent Lelketis: mert niluan hiſűc
hogy az Atia Isten az ő ſianac altala mi bennűnc
peczetli a meniei eletnec őrekseget, es bizoniabā a
hitnek modia niluā, magy arattatic meg a ſent iraf
ban, mert hiſűnc az atia Istenben mint abban, a-
kitől mindenec vadnac, hiſűnc az Istenec Fia-
ban, nem mint az Atia Istenben kitől mindenec
vadnac, de vgy mint egyetlen egy mi fő papunk-
ban es közbe iaronkban kincc altala mindenec
vadnac. Hiſűc az ſent Lelkteis, nem hogy hi-
tünk et helyhez tetnunc kellene mint valami har-
madic: ſemelbē es ki ő magatul valo Iſté volna, de
azt hiſűk hog az Isten ezt az ő Lelket aggya

R ij mi-

VTOLSO RESZE.

minekűnc, es ő általa indittia fel az mi fűnőnket hogy meriunc kialtani mondan mi Arianc Ro. 8. Gal. 4.

A kőniergesnec mogya, melly Christustul fe-reztetőt: niluan vagyon, vadnac à Patriarkaktul Prophetaktul, fent kiralioktul, Christustul, es az Apastoloktul maradot imatlagoc, kikel batron es io lelki esmerettel elhetunc, hog kedig ez vtolso időben valoc eltauozuan ekőniergesnec igaz regulaiatul, es az haromsagot egybe kőttuen kőzbe iaronelkül imadyac, auagy külle az harom femilt, mindeniket ő maganac: teuelygettenec. Miert hogy kedig sem paranczolatunc, sem igere tunc ninczen. Sem valami kőniergesnec modgya hogy à fent Lelket segitsegre hinoc es neki kőnieregnenc, sockal iduesslegesb, es az őrec eletnec megtartasara iob az egygyükőniergesnec modgyat megtartanunc kit à Christus fent Mathenal 6. Luc. 6. előkbe vetőt.

Miert hogy kedig à Christus inkab sabta magat à Sidoc kőzet valo kőssekhöz, hog nem mint à Phariseusokhoz, es ez egygyu keppen, tani-totta őket, ennekokaert ereieis à czelekedetnec meg mutatatic: mert azt mongya: Nag fokban az kesség kekül hűnec ő benne. Azert mies, miképpé

VTOLSO RESZE.

kellien nekic az ő dolgokban eliarnioc, es az iga
sagnac esmeretiben neuekedniec, itt ehelien meg
mutatni, nem hafontalan dolognac veltúc lenni.

Leg előfer munkalkogyanac abban, hoghiu
pastoroc legyen, ki mind tudomanyaban mind
kegyes eleteben probalt legyē, melliet forgalma
tolō es kiuanfagalhalgassanac. Es miert hog ne-
hez meg itelni, kinec vagyon igaz tudomania, es
kinec ninczen é jelekről meg esmerhetni.

Előfer valamit mond, es ual amit tanit hog ha
azt niluan valo Istennec igeieuel meg bizonittia:
es ha minden tanitasa az hitnec agazattia serint
vagyon anagy nem, ha kedig az kőzenfeges em-
berknecc velekedesekhöz ragazkodoth, es igaz
itiletnelkül valamit talal a magyarafoknal min-
deneket be veszen. Semi igaz fundamentoma nin-
czen, sem az Biblianac irasit nem tuggya, Ennec
okaert igaz tanitonac, es atanytafra meltonac ne
velliec lenni, mert paranczolatunc vagyon, hogy
a törüinre, es a testamētumra sieffunc. Azonkep-
pen, ha valaki sol, sollia Istennec besedet. Es az I-
stennec igeie bősagesen lakosbec ti bennetec.

Masodfor megkel latni mikeppen rendelte
az ő maga eletit, es az ő hazaban valoket: mert

VTOLSO RESZE.

miképpé igazgathattia az, az Isténeccé hazat, ki az ő maga haza neperé gondot nem visel? A feleket Pal Apastal az hitlennel, a labualonac mongya lenni.

Vtolbor a mi közenseges keppen mindenekre néz, sük seghog az ő hitinccé bizonsag tetele niluan legyen hatra vetuen minden egyeb homalios disputaciokat, es hazontalan vetekedéseket: mert ki uantatic hogy hitünkét io czelekedeteckel meg mutassuc, es az hit oly legyé mely a mint sicut Pal sol, sicut nec általa czelekegyec. A mertekletösség kedig minden emberc előtt niluan legyen Neis bölczelkegyunc a felet, amennire sük segh. Czelekedetünké io ébersegh, es igazsag meg tessic, hogy ekeppen io viteskedest vitezkegyekűc megtartuan az igaz hitöt, es a io lelki esmeretöt.

Eletünkben é regulat megtartuan, bizonsiosoc legyűnc hogy nem heaba vitezketunc, de hogy serebetet minekűnc az igazsagnac Coronaia, mel liet ama igaz biro meg adminekűnc a napő. Mert fel öltezteűnc ha mezitelenen nem talaltatunc. Meg emlekezzűnk mindenkoron, a s. Palnac módasarul: meg ielét a mi eduesitő vrunknac, Christus Iesusnac kedue. Mindé emberc hős tanitua ő ket hog az Istélenseget es é vilagi kívansagokat

VTOLSO RESZ.

megtagaduan è jelen valo vilagon gyofanon, igazan es Isteni felelemben eluinc varuan ama bodog remenfeget es meg jelenest à nag Istennek diczõse genee, es à mi iduõsító Iesus Chrûsuncnac, Tit. 2.

Vtolso rezet ezt rõuideden akartuc ide vetni, nemis ketelkedunc hogy ezek egyes es Isten felõ embereknek nem hasznalnak es bizonyian à s. Palinteseferint, mindè vizaltatafoktul mag õkat meg vonnoc, ha è hatorokban maradnanc meg. De ez vtollõ idõnek venfegeben valo niughatalã emberek, meg à io mondasok atis fidalmazzac, es semit igaz es bizonyos dolognac nem velneclèni, valami az õ agyokbol nem fûletõt. Nem czoda azért hog enni soc visauonasoc tamadnac. Es miért hog igkel meg probaltatni az hiueknek hitinac, nemkel à hiueknek ezen meg haborodnioc: mert lesè az idõ, melyben õc ekefertetben elnè es nec, de fel emeltetnec, mely idõbè à gyõzedelmes Chrûs, az Antichrûs nac koporsoiabol miképpè kelfel meg lattiac, vig orczaua, es tista lelki esmerettel. Azonkezbe, miérthog ezec, sem fegyuerrel, sem feniegeteseckel nè vitetnec veghez, keruic à mi ellèkõzõinket, hog az Istenec igciébõl czelekegienec veluc, mert eddig az õ irasoc, kit latuicoly volt, ki semiképpè à mi elmèket elnè võhatta az

VTOLSO RESZ'E.

Istennec igeienc egygyűsegetől es az ő erős es
alhatatos fundamentomatul, mikeppen Istennec
akarattibol hamar valo napon niluan valo ira
suackal meg mutattiuc, hogy é dologig vagyoni
es az irafokat, kiket az ő veledesek nec otalma
zafara, erő sáckal vonnak, meg magyaráz-
zuc. A bekefeg nec, es minden vigaz-
talasak nac Istene tölczebe á mi
fiuónket az ő igazsaga-
ual, hog ő benne eg-
gye lehel-
func.

A M E N.

*AZ ELLENKEZŐC-
nek egye erősségere való felelet.*

AZ Angyaloc fölne mint Iste, es Isteni czele-
kedeteket tulajdonitnac ő magoknac, mint Mo-
ses első könyuenec 21.22. részec írva vagyon: ke-
netkefic hat hogy ez az Angyal es masut hol effe-
leket czelekezic, Istennec erőcke való fia legyen,
Mert ezec a czelekedetec a teremtet allatokhoz
az Angyalokhoz nem illenec.

Felelet.

E Fele hasonaltan következec semit nem bi-
zonitnac, ha azt akariac hogy effe befedek-
nec helt aggiunc, Istennec niluan való igecuel bi-
zonitczanac. Leg előser kedig hogy ez az An-
gyal Istennec fia volt, auagy Christus, ha Chrüs
volt, hat meg ackoron meg kenettetec: Ha Isten-
nec fia volt, hat meg ackoron fülettetöt. Ezeket
az Euangelistac az vy Testamentomban az süz
Mariatol fülettöt Iesus Christusrol magyazzac
es bizonittiac, nem ezen kiuül valami mas firol.
Az sent iras niluan mongya hogy az Isten re-
genten az ő Testamentomban fölöt a Prophetac

S

es az

es az Angyaloc által: Vtolso időben kedig az ő fia
nac általa, Heb. 1. 2. Christus által kedig hogy fo-
lot volna az ő Testamentomban soholt nem mō
gya az iras, miképpé az Euangelistak bizonittiac,
Mar. 12. 13. Act. 7. Es sēt Ianosnac első részében, A
törven Moses által adatatot à kegyelem es az igaz-
ság, à Iesus Christus által lőt. Annac felette à Iesus
Christusrol valo igiretec ezt bizonittiac Gen. 3. 22.
Deu. 18. Heb. 3. 7. Mikeppen azért az Isten az An-
gyaloc által sőt, azonkeppen azoc által bizonfa-
gotis tót ő maga felől, es neuet velec közlötte, ezt
kedig ezokert mielte, hogy az ő paranczolattia-
nac nagyob beczületi legyē azoknal, à kikhöz kö-
uetsegben boczatotta, miképpé Gedeonnac histo-
riaiabol meg teczic, mert ez ketsegbe esset vala az
ő elete felől mikoron à Iehouanac Angyalat lát-
ta volna, mint ha vesedelemnelkül arra nem tek-
intheget volna, mert az Isten az ő ielen voltat az
Angyaloc által mutattia vala, melliel auagy meg-
rettenti vala az ellenseget, auag az ő ueit segiti va-
la, miképpen ez Mosesben niluan meg latczic ki-
nec általa Pharahot meg rettente, az ő nepet ke-
dig meg sabadita.

Azonkeppen sēt Lukacznac masodic részében
à pasztoroknac ielente meg az Angyal Christu-
nac sū-

nac születését Betlehemben, mind azon által a pa-
foc azt valliac, hogy az vr jelentőtte meg ő ne-
kiec, holot az az Angyal, sem Isten, sem Christus
nem volt. Azonkeppen sient Lukacznac első re-
sében. Az Apostali czelekedetről irt kenyűnc
12. 13. 23. részében.

Nemkel hat esen czodalkozni hogy ha Isteni
dolgot czelekettenec, nem czac az Angyaloc
vgy mint Istennek követi ezeket magoknac tulay-
donitottac, kic által az Isten mindeneket czeleke-
det az ő Testamentomban, ha nem meg a Pro-
phetaknac es Isteni hatalom tulaydonittatic a mi-
keppen Jeremiafnac első, es tizedic részében iruā
vagon, es azonoc tulaydonittatnac az Apostolok
nakis 2. Cor 10. Azonkeppé Pal Apostalrul Act.
26. mondattatic, hogy valasztot hog az vakoknac
semeket meg niffa, es az ördegnec setetsegeből
az Istenhoz tericze. Azonkeppen ő nekiec tulay-
donittatic az bűnnec meg boczatafa, földön es
menyben valo meg köteses: Menybe valo be bo-
czatas, es abbul valo ki rekeztes, ördegnec rabla-
gara valo adas. Eze mind Istenhöz illendő cze-
lekedetec, mert Istentől küldetuen, es Istennek kö-
veti leuen az hatalommal ekesített nec meg, mel-
liel a Christus az ő Attiatul es hog né czac inczec
S ij a nepe

A nepeket, es fegyvec, vigastalliac, de vgyan az ő
degnecc es adgyac melly ezac Isten tistti.

Akic Isten követeget hordozzac, es Isteni tistte
ket viselnee, Isteneknee neveztetnee, Psalm. 81.
es Ioan. 10.

A követekeknecc tulaydonittatnac Isteni czeleke
detec, mint Mofesnecc masodic könyuenec 32. rebe
ben, hogy ő hozta ki a nepet A Egyptusnac fogla
gaból, holot az Isten ő maga hozta ki azonkeppé
Mofes fentelte fel a papokat az Isteni szolgálatra
Exod. 28. Azonkeppen a fentec itelic meg ez vi
lagot 1. Cor. 6.

Pal ostogat lelki ayandekokat Rom. 1. az A
pastoloc ez vilagnac vilagosagi.

Az Apostoloc vetic meg az vy Ierusalemnee
fondamentomat. Az Euangelium itil Iohan. 12.
meg tistti Ioan. 14.

Ezec keşul egy sem Isten azért, Neha effele I
steni czelekedeteket tulaydonit az iras ő nekicc.

Az egy Iehoua Istennecc neuet lattiucc hogy loc
allatoknac tulaydonittatic, mint Gen. 22. A Mo
riah hegynecc Exo. 17. Az oltarnackit Mofes epi
töt az engeztelő ladanac Exod. 27. Nume. 10. Ie
rusalemnecc Ezech. 47. Ezec kezzül azért eg sem
Iehoua Isten, ha nem az ő ielen voltaert auaghog
ott is.

ött ielentötte meg önnem magat a Ichoua Isten,
auagy fölt, auagy valamit czelekedet. Semmi hat
mit az ő okoskodásokból es kőuetkezések ből ta-
lalnac, azért az Angyal Istennec őreke valo fia
volt &c.

H Olot pedig ezt mongyac hog az ő Testamen-
tomban az Angyaloc az embereket meg aldottac
mel ő hozaioc nem illic fők seges keppen kőuetke-
zic azért hog a Christus volt, az, az Aldo Angyal.

Fejelet.

A Z ő Testamentomban a Christusról ezt né-
oluafluc Moses a Christust előnkben tamaf-
tuan az első igiretben, ő felőle azt mongya az afo-
nialatnac magna meg rontia a kigyonac a feiet
iőuendőről föl, es meg aldattatnac iőuendőben,
az vy testamentomban kedig vg mint ielen valot
mongya Peter Apostol Act. 3. hog az atia Isten ő-
tet el küldette hog minket meg algyon.

De ha finte az ő Testamentóban aldot volna a
Christus, semmit auual nem bizonithatnac az eg-
allatu Istenről mert Iacob Patriarcha es Isaac az
ő fiait meg aldottac azért eg sem volt ezecközül I-
sten, nagyob kedig hog az Angyaloc nem czac ald

dnach hanem vgyan iol czelekednee az emberec-
kel őriſic otalmazac meg mentie es el veſtic mi-
keppen Sodomanae Pharaonac es Senacherib-
nec hiltoriaiabol niluan vagon.

Vizontagezt forgottiac.

AZ Angyalokat imattac, ennekokaert nem
Angyaloc voltac azoc hanem a Christus.

Felelet.

Effele velekedessecből ſarmazot kőuetkezeſec
ſemmit nem bizonitnac, mutaffanac niluan
valo iraft, miképpen mi meg mutattiuc hog az I-
ſtennec ſia a Ieſus Christus ki ſületet ſüz Maria-
tol hog es imattatot es nem mas ebben vageſen
kőuel hoſana c niluan valo iraft arrol es meg al-
unc azon.

Gyakorta meg az emberec es imattattanac mi
keppen Iacob az Eſaut az ő attiaſiat eg ſem vala a
zert kőſőlec Christus, a kőuettek nec nag tiſteſeg
gel vagyunc, de nem az kőuettekert hanem azo-
kert kik nec kiuetti.

Azonképpé mikor az Iſten az ő ielenuoltat az
angyalokbā mutatna meg, ſolna es mindeneket
muelne a ielen valo Iſten né az Angyaloc imatta
tic vala, Az ő Teſtamentomba holot az arne-
kocnac helie volt, tauol leuen az arniekoncacte

Ate à Christus, soc dolgoc ſeuettetene el, mellic
moſt el vetettenecholo à Chrūs meg adatot mel
ben az atia Iſten ōnnen magat mint eg eleuen tū-
kōrbē meg mutotta. E niluan vagon ſent Mathe
nac 5.6. es 19. reſeben, az tōrueny nec magyaraza
tiabā es az el valasban. Sz. Lukacznac hatodic re
ſebē, az ellēſegek nec ſeretetirōl paranczolariabā.

Ezeket azocert mongyuc kicinnet ackariac
à meg holt ſentek nec imadkozafokat erōſreni,
holot az vy Testamentomban Peter es az Angial
nem haggyac magokat imattatni mikeppen. Act.
10. Apoc. 22. iruan vagon.

AZ NIOMTATASBAN

valo vetkeket ekeppen iobbiczad meg.

A Cnec harmadic leuelene nec mafodic reſeben he
tedic verſeben magatalanert oluas magtalan.

Az Mnec mafodic leuelene nec vtollō verſ: à Fiunac
oluas erte à ſent Lelek nec.

Az Pnec mafodic leuelnec elſō reſeben 13. verſ.
oluas à kenefert, kenet.

Az Rnec elſō leuelene nec elſō reſeben, 23. verſeben
altal ert oluas alat.